

30 let samoupravljanja v železarni

Vsaki pet let, od 1950 naprej, delavci ravske železarni nekoliko na večje praznujemo. 9. septembra 1950 smo namreč prevzeli tovarno v svoje roke. Takrat smo obljubili, da bomo delali »vse za razvoj tovarne in kraja, vse za boljši jutrišnji dan«.

V treh desetletjih se je ravska železarna zelo razvila. Postala je tovarna žlahtnega jekla evropskih razsežnosti. Bila je med prvimi v Sloveniji, ki je v procesu združevanja videla svojo prihodnost: referendum za združitev železarstva je uspel!

Leta 1950 je izdelala 12.731 ton surovega jekla, leta 1960 51.521 ton, leta 1970 153.750 ton, leta 1975 200.000 ton, ob 30-letnici samoupravljanja pa pričakujemo nadaljnji napredek.

Rast železarstva je močno vplivala na razvoj celotne Mežiške doline. Ravne so postale pomembno gospodarsko, administrativno, kulturno in zdravstveno središče.

Prav gotovo je k vsemu temu pripomoglo tudi vestno in razumno delo samoupravnih organov.

Ideja o delavskem samoupravljanju je zelo stara. Njene zametke je uveljavila že pariška komuna leta 1871, Karl Marx pa jo je prvi znanstveno utemeljil.

Zlasti po II. svetovni vojni so začeli delavci vse močneje sodelovati pri upravljanju podjetij. Toda tako odločilno, kot je delavska samouprava vplivala na družbena in gospodarska dogajanja v Jugoslaviji, ni vplivala nikjer na svetu.

Leta 1950 se je v naši državi uresničila davna želja: s podjetji so začeli upravljati delavci sami. Državno obliko lastnine so spremenili v višjo stopnjo družbene lastnine. Sprejeli so temeljni za-

kon, ki je določil, da s podjetji gospodarijo samoupravni organi. Prav tako je zakon uzakonil pravice delavskega razreda do samoupravljanja ter povzročil odmiranje države na gospodarskem področju. Namesto nje in z njo povezanega uradništva so začeli odločati neposredni proizvajalci. Glavno geslo v zakonu je bilo: »Tovarne delavcem, zemljo kmetom!«

Ko so sprejemali zakon o samoupravljanju, je tovarniš Tito dejal, da je to ena najpomembnejših zgodovinskih odločitev zvezne skupščine in da je zakon razumljivo nadaljevanje razvoja socialistične demokracije v naši deželi.

Leta 1953 je ustavni zakon ustavnopravno zagotovil samoupravne pravice neposrednih proizvajalcev. Delavsko samoupravljanje se je takrat močno razširilo in okrepilo po vsej Jugoslaviji. V vsem svojem zamahu živi še danes, tudi v naši železarni. Uzaveštilo se je v nas in niti v zaostrenih gospodarskih pogojih ne stoji na preizkušnji. Nasprotno: iz dneva v dan postaja trdnješe!

Moč, ki ga bo krepila tudi takrat, ko bomo morali živeti skromnejše, pa je v nas samih!

Kako izpolnjujemo planske obveznosti

Skupna proizvodnja v juliju je bila dosežena v višini 97,5 %, v kumulativni zaostajamo za predvidenim planom 0,7 %. Zelo nizka, le 86,5 %, je bila odpredaja gotovih proizvodov, tako da smo prišli v kumulativni pod 100 %, saj smo dosegli le 98,3 %. Zaostajamo tudi pri fakturirani eks-terni realizaciji: doseženih je bilo le 94,8 %, v kumulativni 101,8 %. Pri izvozu pa smo dosegli v juliju 79,2 %, v kumulativni 91,1 %.

TOZD jeklarna. Zaostanek za predvidenim planom skupne proizvodnje znaša v juliju 2,6 %, medtem ko je bil operativni plan presežen za 3,5 %. Neizpolnjevanje plana je predvsem posledica pomanjkanja delavcev in slabega voluminoznega vložka. Težave nastajajo tudi pri izdelavi nizkoogljčnih nerjavnih jekel, in sicer zaradi pomanjkanja feromangana in ferokroma z nizkim odst. ogljika. Na doseganje planirane proizvodnje pa ima svoj vpliv tudi izvajanje modernizacije proizvodnje. Predvsem pa bosta morali skladiščna in mate-

rialna služba v prihodnje skrbeti za bolj kontinuirano dostavo vložnega materiala.

TOZD jeklovilarna. V preteklem mesecu je TOZD presegel plan skupne proizvodnje za 0,3 %. Zelo ugodno je potekala proizvodnja za izvoz, saj je bila prekoračitev predvidenega mesečnega plana za 67,5 %. Izredne težave v TOZD so nastajale zaradi slabše kvalitete livarskih surovin, predvsem kremenčev pesek je bil pod vsako kritiko. Zato je bila tudi kvaliteta ulitkov zelo problematična, čas čiščenja ulitkov pa se je precej povečal.

TOZD valjarna. Proizvodnja na težki progi je potekala normalno, bilo je le nekaj zastojev zaradi okvare kleščnega žerjava. Proizvodnja gredic je bila prekoračena za 12,8 %. Na srednji progi je bil opravljen letni remont, proizvodnja je bila tu dosežena le 77,8 %. Zaradi podaljšane remonta ogrevne peči OFFAG I je zastala proizvodnja tudi na lah-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Simbol samoupravljanja

T O Z D	ODSTOTEK DOSEGANJA V PRIMERJAVI Z ENAKIM OBDOBJEM LANI							
	SKUPNE PROIZVODNJE		ODPREME		FAKTURIRANE EKSTER. REALIZACIJE		IZVOZA	
	julij	kumulativ.	julij	kumulativ.	julij	kumulativ.	julij	kumulativ.
JEKLARNA	95,0	99,9	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	99,8	102,6	106,6	108,8	129,6	134,2	224,7	200,7
VALJARNA	97,8	96,2	66,1	92,8	93,8	115,0	87,4	155,7
KOVAČNICA	135,5	105,0	119,6	98,4	140,9	126,2	117,9	204,7
JEKLOVLEK	105,5	113,5	100,5	112,5	108,2	127,5	238,0	294,2
STROJI IN DELI	80,8	92,6	240,5	130,6	155,3	162,2	119,3	23,8
- noži, brzorezno orodje	102,1	140,9	96,5	127,0	112,9	144,3	205,2	161,0
- gredice	-	76,0	-	-	-	-	-	-
- palice	117,2	52,6	117,2	53,3	101,5	50,2	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	107,8	98,7	102,3	98,8	112,5	139,3	205,2	161,0
PNEVMATIČNI STROJI	54,8	77,3	47,4	81,1	94,0	115,1	-	132,8
VZMETARNA	97,9	110,8	104,0	109,1	134,5	135,5	192,6	115,9
REZALNO ORODJE	85,7	89,3	111,1	95,2	163,0	139,9	-	107,1
KOVINARSTVO LJUBNO	64,6	105,9	40,0	88,3	98,0	115,6	-	-
KALILNICA	-	-	-	-	201,2	138,7	-	-
STOR. DRUGIH TOZD-DS	-	-	-	-	95,2	147,0	-	-
S K U P A J D O	97,7	98,7	74,9	96,8	108,0	128,2	136,0	146,6

ODSTOTEK DOSEGANJA OPERATIVNEGA PLANA

SKUPNE PROIZVODNJE

T O Z D	JULIJ	KUMULATIVNO
JEKLARNA	103,5	100,1

T O Z D	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE (ga)							
	SKUPNE PROIZVOD.		ODPREME		FAKTURIRANE EKSTER. REALIZACIJE (BRUTO REALIZACIJA)		IZVOZA	
	julij	kumulativ.	julij	kumulativ.	julij	kumulativ.	julij	kumulativ.
JEKLARNA	97,4	100,9	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	100,3	101,9	104,3	106,1	108,2	107,2	167,5	138,6
VALJARNA	98,9	97,2	81,1	96,3	92,7	100,8	59,2	91,0
KOVAČNICA	88,5	103,3	97,8	108,1	126,4	120,8	81,6	103,4
JEKLOVLEK	98,0	106,5	93,7	106,5	99,0	108,3	57,9	90,1
STROJI IN DELI	101,2	90,8	97,2	90,3	57,0	83,6	7,8	17,0
- noži, brzorezno orodje	70,0	99,8	81,2	95,3	102,0	105,5	63,6	77,5
- gredice	-	45,1	-	-	-	-	-	-
- palice	261,6	134,1	102,9	52,8	135,0	59,0	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	66,4	85,0	87,9	81,7	101,3	102,6	63,6	77,5
PNEVMATIČNI STROJI	81,0	91,6	76,0	90,2	102,1	98,8	-	141,8
VZMETARNA	96,3	105,4	106,2	105,0	132,9	115,5	273,5	157,0
REZALNO ORODJE	80,0	110,5	70,3	100,7	102,2	108,4	146,5	127,5
KOVINARSTVO LJUBNO	42,0	106,0	23,5	80,0	47,7	80,0	-	-
KALILNICA	-	-	-	-	128,7	125,8	-	-
STOR. DRUGIH TOZD-DS	-	-	-	-	47,9	96,3	-	-
S K U P A J D O	97,5	99,3	86,5	98,3	94,8	101,8	79,2	91,1

(Nadaljevanje s 1. strani)

ki progi; doseženih 85,5%. V adjustaži profilov še naprej nastajajo težave zaradi prevelike odsotnosti delavcev (predvsem bolezenski izostanki ter letni dopusti). Nekoliko pa je pripomogel k manjši odpremi tudi dimenzij-sko bolj droben material.

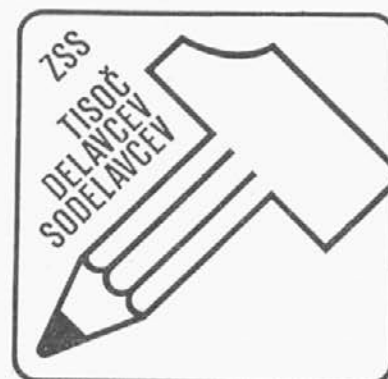
TOZD kovačnica. TOZD je dosegel plan skupne proizvodnje v višini 88,5%, vendar znaša v kumulativni prekoračitev še vedno 3,3%. Kovanih palic je bilo iz-

delanih 88,3%, odkovkov 91% in krčilnih odkovkov 104,8% od predvidenega mesečnega plana. Nekoliko boljše je stanje pri odpremi, kjer TOZD zaostaja le 2,2% za predvidenim planom, precej pa je prekoračen plan fakturirane eksterne realizacije.

TOZD jeklovlek. Plan skupne proizvodnje nedosežen, zaostanek 2%, v kumulativni pa je vedno prekoračitev 6,5%. Vlečenega jekla je bilo izdelanega za 8,8% več, kot je predvideno s planom,

medtem ko TOZD zaostaja pri proizvodnji brušenega jekla za 0,6%, luščenega jekla za 20% in vlečene žice za 40%. Vzrok za nedoseganje plana pri luščenem jeklu je predvsem v večji okvari velikega luščilnega stroja, medtem ko za vlečeno žico primanjkuje vložka. Težave pa nastajajo tudi pri termični obdelavi žice.

TOZD stroji in deli. Mesečni plan skupne proizvodnje je bil presežen za 1,2%. Obdelanih ulitkov je bilo izdelanih za 38%, va-

ljev za 45,5% in strojev in naprav za 89,3%, sestavljenih izdelkov 13,7% od predvidenega mesečnega plana. Prekoračitev plana pa beleži TOZD pri obdelanih ulitkih, in sicer za 31,1%, in raznih izdelkih interne proizvodnje, in to za 55,6%.

TOZD industrijski noži. Mesečni plan skupne proizvodnje je TOZD dosegel v višini 66,4%. Pri tem je bil dosežen plan brzoreznega orodja 100%, pri industrijskih nožih pa je zabeležen zaostanek 31,3%. Pri grobo obdelanih palicah znaša prekoračitev plana 161,6% (tu je potrebno pripomniti, da je bil mesečni plan proizvodnje zaradi pomanjkanja naročil zmanjšan v drugem polletju od 33 ton na komaj 13 ton mesečno). Proizvodnja compound gredec v juliju je mirovala.

TOZD pnevmatični stroji. TOZD je dosegel plan skupne proizvodnje v višini 81%. Pri proizvodnji lafet je bil plan presežen 100%, zaostanek pa je pri proizvodnji pnevmatičnih strojev, doseženih je le 39,9%, pri orodju za pnevmatične stroje je doseženih 28%. Zaradi pomanjkanja votlosvednega jekla je proizvodnja pri vrtnem orodju le 12,5% od predvidenega mesečnega plana.

TOZD vzmetarna. V minulem mesecu je zaostanek za predvidenim planom skupne proizvodnje 3,7%, v kumulativni še vedno prekoračitev 5,4%. Listnatih vzmeti je bilo izdelanih za 11,2% manj, vzmetnih palic pa za 28,8% več, kot je predvideno z mesečnim planom proizvodnje.

TOZD RO Prevalje. Komaj 80% doseganje plana skupne proizvodnje je predvsem posledica koriščenja velikega števila letnih dopustov in precejšnje odsotnosti zaradi bolezni. Težave v proizvodnji iz junija so se nadaljevale tudi v juliju, še vedno primanjkuje raznih vrst brusilnih sredstev, tako klasičnih kot diamantnih. Na razpolago ni dovolj karbidnih trdine, zato se delo na nekaterih operacijah nabira. Prav tako še vedno primanjkuje nekaterih vrst hladilnih olj. Še naprej sta v okvari oba visokofrekvenčna agregata.

TOZD kovinarstvo Ljubno. Vzrok komaj 42% doseganju plana skupne proizvodnje v juliju je predvsem posledica kolektivnega dopusta (od 16. do 28. 7.) ter večjih zastojev, ki so nastali zaradi preselitve strojnega parka in odpreme iz stare v novo halo (v stari hali so v času letnega dopusta menjali tlak). Po predvidevanju vodstva TOZD pa se bodo nekateri zastoji zaradi preselitve nadaljevali še v avgustu.

Biti predsednik delavskega sveta je častno

Prvi delavski sveti leta 1950 so bili zgodovinsko dejanje in predsedovati jim je pomenilo čast ter izjemno odgovornost, kajti tedaj so se začele preizkušati ideje o samoupravljanju v praksi. Bera po tridesetih letih je bogata, mlajšim in starejšim rodovom v ponos, in je zanesljiv temelj prihodnosti. Ni neoporečnega sistema, kot ni idealna nobena združba, zato bomo to in ono morali vselej spreminjati, vedno iskati boljše rešitve, toda osnove so dobre. O vsem tem govorijo predsedniki delavskih svetov. (Žal nismo mogli predstaviti vseh, ker so bili v času, ko smo pripravljali to številko, nekateri odsotni).

Maks Večko, prvi predsednik DS:

»Pred dobrimi 17 leti sem se upokojil, vendar železarne nikoli nisem povsem zapustil. Danes v njej samo delam ne več, drugače pa še vedno živim z njo. Zelo me zanima, kako se dela in kako samoupravljanje je danes v ravenki železarni. Ja, prav dobro se še spominjam leta 1950, ko smo v železarni ustanovili prvi delavski svet. Veste, takrat, ko se je ustanovljaj prvi delavski svet, še nismo vedeli, kakšne funkcije bo ta imel. Tudi tega nismo vedeli, kakšno vlogo bodo imeli delavci pri samoupravljanju. Saj pravim, še dobro, da sem bil pred tem predsednik tovarniškega sindikata, da sem vsaj malo vedel o tem.

Maks Večko

Kaj je sploh samoupravljanje in kakšno vlogo bodo pri tem imeli delavci v tovarnah, o tem sem prvič slišal v Beogradu. Mislim, da sva bila s tov. Klančnikom v Beogradu novembra leta 1950. Sicer pa moram reči, da smo se v ravenki železarni na področju samoupravljanja kar hitro znašli. Kmalu so se tudi sporne zadeve odpravile. Dosegli smo boljše delovno disciplino pa tudi delali smo več in kvalitetnejše. Čez nekaj časa sem celo sam, kot prekaljen delavec in že nekoliko samoupravljalca, mislil, da bomo imeli pri začetnem samoupravljanju več težav. Pa jih ni bilo, to pa zato, ker takrat delavci nismo bili tako prevzetni, bili smo dosti bolj zavedni. Kljub temu, da so bili delovni pogoji dosti težji in da so bile tudi naše plače zelo minimalne, nismo nikoli tarnali. Mislim, da je bilo takrat res pravo samoupravljanje.

Kako ocenjujem stanje danes v ravenki železarni? Moram reči, da sem o delu, samoupravljanju in razvoju železarne kar dobro seznanjen. Ker se danes dobro

dela in samoupravlja, tudi uspehi niso izostali. Res pa je, da danes ni več tako, kot je bilo še pred nekaj leti. Ko tako danes opazujem železarno, saj grem večkrat tudi do samega plotu, vidim, da se delavci kar sprehajajo skozi glavni vhod. Nisem poklican, da bi dajal kakršnekoli ocene o današnjem stanju na področju delovne in tehnološke discipline, samoupravljanja in dela. Če me že sprašujete, pa bom povedal svoje mnenje. Kot starega, prekaljenega železarja me precej moti vedenje nekaterih železarjev. Mislim pa, da se bo tudi to kmalu uredilo. Sedaj, ko imate v železarni tako močan poslovodni odbor pa tudi drugače ste politično in samoupravljalno močni, ne bi smelo biti težav in preprek za dosego še boljših delovnih uspehov in medsebojnih odnosov.

Ob visokem jubileju želim vsem železarjem še več delovnih uspehov tako za delovnimi stroji kot tudi pri samoupravljanju.

Miha Ošlak, predsednik DS leta 1953:

»Ko sem bil leta 1953 izvoljen za predsednika delavskega sveta, sem delal v kovačnici kot prvi kovač. Kljub temu, da je od takrat minilo že kar precej let, se še prav dobro spominjam, kako je bilo prva leta našega samoupravljanja, predvsem pa, kako smo morali delati člani delavskega sveta, saj so železarji zelo natančno spremljali naše delo in razvoj našega samoupravljanja. Kljub temu, da sem takrat delal na tri izmene, mi nikoli ni bilo težko, da smo včasih tudi dalj časa razpravljali o kaki pomembni zadevi. Včasih so seje trajale tudi več kot tri ure. Moram pa reči, da so bile takratne seje dosti boljše in konkretnije pripravljene. Takrat za sejo ni bilo toliko napisanega materiala, kot ga je danes. Bolj je bila v praksi ustna informaci-

Miha Ošlak

ja, ki so jo ponavadi podajali predstavniki strokovnih služb. Mislim, da so bile prav zato takratne seje dosti bolj zanimive in uspešne.

Tudi brez težav ni šlo. Leta 1953 je šel skozi ravenko železarno »vihar« (tako smo takratne ukrepe imenovali). Tistega leta se še posebno dobro spominjam. Po treh letih našega samoupravljanja je prišlo do nekaterih težav in trenj med vodstvom železarne in republiškimi organi. Tudi to se je uredilo. Pa še marsikaj drugega. V letu 1953 ni izostal uspeh niti pri samoupravljanju niti ne pri razvoju železarne. V obratovanje so bile takrat dane nekatere naprave v kovačnici in topilnici. Pa tudi delavci so se zelo zanimali za samoupravljanje. Tako je tudi moralo biti, saj so takrat bili prenašalci informacij z delavskega sveta v bazo in obratno izključno le člani DS. Zato so bili skoraj vsak dan obdani z množico delavcev, ki je hotela zvedeti vse pomembno in aktualno.

Med opravljanjem funkcije predsednika DS sem že tudi opravljal funkcijo sekretarja tovarniškega komiteja ZKS, tako da sem tudi pozneje bil zelo tesno povezan z razvojem samoupravljanja. Danes, po nekaj letih, sem ponovno član delavskega sveta delovne organizacije kot delegat TOZD kovačnica. Šele danes opazim veliko razliko med takratnim in današnjim samoupravljanjem. Ne bi mogel trditi, da je danes več demokracije, lahko pa trdim, da so bili takratni člani DS dosti bolj disciplinirani in doslednejši pri opravljanju svoje funkcije.

Ob koncu bi ob rob 30-letnega samoupravljanja povedal še, kaj me moti pri današnjem samoupravljanju. Moti me, da danes vselej znamo vse lepo napisati, da pa pozneje ne znamo naših želj in načrtov spraviti v življenje, pa naj bo to pri resoluciji, planskih obveznostih ali pa, če že hočete, tudi pri delovni in tehnološki disciplini. Menim, da danes preveč govorimo in da smo premalo akcijski.

Jože Kert, predsednik DS leta 1957:

»27 let sem bil star takrat, ko sem postal predsednik delavskega sveta. Do takrat sem bil eden najmlajših predsednikov, zato mi je bila ta funkcija še toliko bolj v čast, saj sem bil poleg predsednika izvoljen tudi kot delegat za zasedanje prvega kongresa samoupravljalcev, ki je bil v Beogradu. Dobro se še spominjam, da je prvi kongres analiziral 7-letno samoupravljanje, sprejel pa je tudi mnoge konkretne naloge. Moram reči, da je name kongres naredil močan vtis, saj so mu prisostvovali najvišji predstavniki federacije na čelu s tovarišem Titom. Všeč pa mi je bilo tudi to, da so na kongresu govorili res o vseh težavah in problemih, ki so takrat spremljali našo samoupravo.

Drugi večji dogodek, ki mi je ostal v spominu, je bil prvi obisk tov. Tita na Ravnah. Takrat mi je bila zaupana naloga, da sem ga v imenu ravenkih železarjev pozdravil v Domu železarjev. Dobro se še spominjam, da sem ob zaključku pozdravnega govora tov. Titu čisto po vojaško raportiral, da smo pod njegovim vod-

Jože Kert

stvom v tem kratkem času naredili na Ravnah več kot naši predniki prej v 350 letih.

Danes, ob praznovanju 360-letnice železarne in 30-letnice samoupravljanja v železarni, ugotavljam, da je bil dosežen dosti večji napredek, kot sem si ga takrat sploh lahko zamislil. Če analiziram samoupravljanje takrat in danes, vidim, da je bila takratna samouprava le razrešitev želj takratnih delegatov in da je današnja na visokem nivoju. Treba bi jo bilo samo še dopolniti, disciplinirati in jo vnesti v slehernega delavca. Le takrat bomo resnično lahko zadovoljni z našo socialistično samoupravo.

Franc Pudgar, predsednik DS leta 1967:

»Pred trinajstimi leti, ko sem bil izvoljen za predsednika centralnega delavskega sveta, sem delal kot lanser individualne proizvodnje v mehanskih obratih. Ker od takrat še ni preteklo veliko let, se prav dobro spomnim

IZ ZAPISNIKA 1. SEJE UPRAVNEGA ODBORA ŽELEZARNE GUŠTANJ 7. 9. 1950

»Zaključek predaje podjetja se bo izvršil 9. 9. 1950 pred vhomom v tovarno ob 16. uri popoldne. Otvoritev in vodstvo proslave bo imel predsednik sindikata. Spored proslave bo sledeči:

1. Godba odigra državno himno
2. Direktor poda poročilo široki delavski masi o dosedanjem delovanju podjetja
3. Zastopnik državne uprave izvrši predajo podjetja predsedniku delavskega sveta
4. Godba zaigra internacionalo
5. Predsednik delavskega sveta ima svoj govor
6. Pevci zapojejo prvo pesem
7. Govor sekretarja okrajnega komiteja, ki mu sledijo drugi dosedaj še nenajavljeni govorniki
8. Še po ena pevska in godbena točka
9. Zaključek z eventuelnimi resolucijami

Istočasno s prevzemom tovarne otvori predsednik sindikata spomenik počastitve dneva predaje podjetja.

Franc Puđgar

nekaterih podrobnosti iz takratnega samoupravljanja. Če ga primerjam z današnjim, lahko smem trdit, da takrat še zdaleč ni bilo na taki višini niti ne tako razčlenjeno, kot je današnje delegatsko samoupravljanje. Mislim, da takrat ni bilo toliko povezave, odločanja na delovnih skupinah, saj železarna ni bila tako razčlenjena kot danes. Zato menim, da je bila takratnim članom delavskega sveta dana dosti večja odgovornost, saj ni bilo toliko predhodnih posvetovanj in usklajevanj. Razprave, če so že potekale, so bile v strokovnih službah in nato pred odločitvijo na delavskem svetu. Kljub temu pa ni prihajalo do večjih težav in nesoglasij, saj so bili člani DS dobri delavci in gospodarji, v katere je imelo zaupanje okolje, ki jih je izvolilo.

Tudi po tem se današnje samoupravljanje razlikuje, da se je z reorganizacijo železarne razčlenilo. Menim, da so take poti v socialistični ureditvi zelo koristne, vendar pa ne v taki meri, da se danes že preveč izkorišča demokratičnost. Danes se vse preveč iščejo interesi posameznikov in celo cele TOZD. Premalo se tudi razmišlja o izvrševanju sklepov DPO in samoupravnih organov. Vse prevečkrat je danes tudi treba spominjati delavce na njihove delovne dolžnosti. Kakšne so njihove pravice, to dobro vedo. Menim, da bomo morali v prihodnje še več in boljše delati, treba bo zmanjšati sestankovanja, ki so včasih prav 'maratonska' in se celo prepletajo.

Alojz Knez, predsednik DS leta 1973:

»Znano je, da je bilo leto 1973 leto stabilizacije gospodarstva tudi v železarni Ravne, ker je bilo leto 1972 zaradi visoke inflacije in nelikvidnosti gospodarsko zelo težko. Delavski svet ŽR je na predlog strokovnih služb sprejel ukrepe, ki so se nanašali predvsem na vsestransko varčevanje, boljše izkoriščanje proizvodnih naprav in delovnega časa, povečanje izplena in zmanjšanje izmečka, izboljšanje kvalitete, izboljšanje dobavnih rokov ter izdatno povečanje izvoza. Da bi odpravili nelikvidnost, je DS od strokovnih služb terjal nadaljnje zaostreno izterjevanje dolgov ter po daljšem času tudi načrtno vlaganje v nove investicije. V zvezi z ustavnimi amandmaji pa smo pričeli tudi misliti na ustanovitev novih TOZD, ker smo do tedaj imeli enoto meta-

lurške proizvodnje, enoto mehanške obdelave in skupne službe. Za pripravo ustreznih dokumentov je bila zadolžena posebna strokovna komisija na nivoju ŽR, ki je svoje delo v redu opravila. V tem letu smo ustanovili oz. z referendumom izglasovali TOZD mehanska obdelava, TOZD metalurške proizvodnje ter DSSS. Ob koncu leta so se z referendumom priključili k ŽR tudi delavci Tovarne rezalnega orodja Prevalje, ki so postali tretja TOZD ŽR. Leto 1973 se mi zdi pomembno tudi zaradi tega, ker smo se v tem letu v ŽR zavestno odločili za pospešeno vlaganje v obrate mehanške predelave, to je v finalizacijo metalurške proizvodnje; rezultat teh prvih skupnih vlaganj je bila odločitev o skupnem financiranju izgradnje novega obrata industrijskih nožev v okviru TOZD mehanske obdelave.

Vemo, da je razvoj samoupravljanja proces ter da so samoupravni odnosi v letu 1980 bolj razviti, kot so bili v letu 1973. Organizacijske enote so bile večje, vsi problemi iz objektivnih razlogov niso mogli biti izpostavljeni, da bi o njih lahko odločali delavski sveti takratnih tozdov ter bi jih verificiral DS železarne Ravne. Z ustanovitvijo več TOZD je bilo možno samoupravo bolj približati neposrednemu proizvajalcu, čeprav so se tudi delegati delavskega sveta z veliko odgovornostjo vključevali v razprave ter sprejemanje odločitev, ki so bile pomembne za celotno železarno.

Alojz Knez

Položaj članov delavskega sveta v letu 1973 je bil drugačen, kot pa je položaj delegatov sedanjega delavskega sveta na nivoju DO ali pa v TOZD. Delegatski sistem še ni bil razvit, toda kljub temu lahko trdim, da so člani delavskega sveta DO z veliko odgovornostjo in tudi pravilno odločali o življenju in delu naše železarne. Velikokrat so morali odločati po svoji vesti in zdravem razumu.

Kaj me danes moti? Ob velikih naporih družbe pri osveščanju delavcev, poglobljanju samoupravljanja, informiranju in tako dalje imamo še vedno pojave, ko precej delavcev pozna samo pravice, o dolžnostih pa zelo nerado sliši. Nočemo sprejemati odgovornosti, ki jih predvideva naš samoupravni družbeni sistem. Končni rezultat samoupravljanja morata biti red in disciplina pri

TUDI O TEM SO SE POGOVARJALI

Iz zapisnikov prvih sej upravnega odbora naše železarne objavljamo nekaj zanimivosti:

»Na Čečovju je več strank, ki imajo pse, med katerimi so psi, ki so otrokom nevarni. Zgodili so se primeri po padov. Sklene se, da se strankam na Čečovju prepove imeti pse.«

(zapisnik 23. seje upravnega odbora, 1951)

»V počastitev delavskega praznika 1. maj obdariti vse člane iz zaloga ekonomije s ca. 3 kg moke in ca. 25 kg klobas.«

(zapisnik 24. seje upravnega odbora, 1951)

»Nič bolj ne bomo v nevarnosti, če pustimo sireno tu-
liti ob menjavi šihtov, moramo pa radi prepovedi signaliziranja delovnega časa zaznamovati precejšnje zamude in nedisciplino pri delavstvu. Vsak zamudnik se opravičuje, da ne poseduje budilke ali ure ali da mu ista ne teče v redu. Z istim problemom se ukvarjajo tudi druga podjetja širom Jugoslavije. Prosili bomo višje gospodarsko združenje za posredovanje, da se zopet dovoli uporaba sirene, dočim bi za slučaj nevarnosti imeli pripravljeno električno sireno.«

(zapisnik 28. seje upravnega odbora, 1951)

»Da se preskrbi prevoz cigaret iz Kopra in se sukcesivno deli po 100 komadov kadilcem nad 18 let starosti.«

(zapisnik 6. redne seje upravnega odbora, 1950)

»Dopisnikarco »Mladine« Gašperič Sonjo, ki je pred nekaj dnevi obiskala podjetje, je tedaj po nesreči polil s katranom delavec pred mehanično delavnico, s čemer ji je uničil obleko. Sklene se, da se ji da za odškodnino 6.000 dinarjev.«

(zapisnik 81. seje upravnega odbora, 1952)

delu, ker bomo le z boljšim delom izgradili boljši jutri.

Teoretično smo naš samoupravni sistem že dokaj dobro razvili, veliko več pa moramo narediti pri izobraževanju vseh delavcev in ne samo delegatov samoupravnih organov. Sklepe delavskih svetov bi morali delavci vzeti za svoje ter jih izpolnjevati z vso potrebno odgovornostjo, vsak na svojem delovnem mestu. Kolikor bi to dosegli, bi naredili pri poglobljanju samoupravljanja v praksi velik korak naprej, gospodarski rezultati pa bi bili bistveno boljši ter bi se lažje vključili v mednarodno delitev dela.

Jože Golob, sedanjí predsednik DS:

»Govoriti o samoupravljanju ni lahko, saj vemo, da pri današnji razvejanosti raznih komisij, odborov, delovnih skupin, zborov delavcev delavskih svetov v TOZD, DSSS in DO samoupravljanje skoraj ne bi smelo biti več vprašanje. Mislim, da je pogoj za uspešen razvoj samoupravljanja v prvi vrsti informiranje. Kvalitetna in pravočasna informacija je pogoj za odločanje v bazi. V ravenski železarni je težnja za čim boljšim informiranjem že dolgo prisotna. Razglasna postaja, oglasne deske, redna in občasna glasila svojo funkcijo v redu opravljajo. Poleg vsega tega pa tudi naši delegati dobijo z vabilom gradivo, ki razčlenjuje in pojasnjuje dnevni red kratko, jasno in enostavno.

Moram pa reči, da kljub vsemu delegati svoje funkcije v celoti ne opravijo. Vprašanje je, koliko je to njihova krivda. Ob premajhnem sodelovanju ravnateljev, včasih tudi DPO in samoupravnih organov v TOZD in

DSSS pri reševanju najbolj pomembnih vprašanj prihaja do nepopolnega obveščanja baze in obratno. V takih primerih delegati ne izražajo mnenja svojih sodelavcev, ampak se odločajo samo po svoji presoji. Posledice so, da centralni delavski svet večkrat razpravlja in posveča preveč svojega časa vprašanjem, ki bi jih morali rešiti že v TOZD in DSSS ali izvršilni organi delavskih svetov.

Jože Golob

Ko primerjam rezultate dela samouprave izpred nekaj let z današnjimi, vidim velik napredek. Delavci dejansko uresničujejo svoje temeljne pravice in dolžnosti: odločajo o delu, o pogojih dela in rezultatih dela. Da je res tako, se vidi tudi iz pestrih razprav in odločitev na delovnih mestih, zborih delavcev, komisijah itd. Še vedno pa imajo najmanj kontakta z bazo delegati, ki zastopajo delovno organizacijo v

MED ŽELEZARJI KOMUNISTI:

VČASIH JE BIL BOLJE

Pred tridesetimi leti, torej takrat, ko je ravenško železarstvo že štelo 330 let, je bil malo po tem, ko je bilo po vsej Jugoslaviji osvojeno geslo »Tovarne delavcem, zemljo kmetom«, tudi v ravenški železarni 9. septembra 1950 ustanovljen prvi delavski svet. Kako je bilo takrat, kako je danes in kako si zamišljajo, da naj bi bilo v prihodnje, o tem smo ob našem samoupravljalškem jubileju povprašali tudi nekatere najstarejše komuniste.

Milan Dobovišek, član poslovodnega odbora:

»Kako sem doživel ustanavljanje prvega delavskega sveta, ne morem povedati, saj sem kot mlad inženir svojo prvo službo nastopil šele 1. oktobra 1950, in sicer v livarni oziroma v jeklarni. Spominim pa se, da je bilo prvo zasedanje oktobra in da ga je vodil najstarejši član kolektiva Ferdo Ivartnik. Parola »Tovarne delavcem, zemljo kmetom« nam je bila že v partizanskih časih in med študijem na univerzi poznana in smo jo kot mladi skojčevci in komunisti smatrali za eno osnovnih novitet specifičnega razvoja naše družbe, ki si je z veliko težavo izbojevala te pravice. Poleg industrijsko-gospodarske revolucije se je mlada Jugoslavija bojevala tudi za lastno politično opredelitev napram nekdanjim velikim vzhodnim zaveznikom. Takrat smo, čeprav nam ob nastopu na prve dolžnosti ni bilo lahko, pozdravljali začetek samoupravnega gibanja, saj smo bili kot mladi komunisti mnenja, da smo delavci tudi tisti, ki bomo načrtovali tehnologijo in razvoj železarstva. Mislim, da je bila klima za delo, čeprav ne pod najugodnejšimi delovnimi pogoji, takrat odlična, vodstvo železarne uspešno, zainteresiranost za napredek in proizvodne rezultate velika. Posebno se je ta disciplina odražala v skupnih akcijah, ki so bile izredno kolektivne in enotne. Če pomislim na udarniške akcije, na prekomerno delo, na nenehno prisotnost tehnikov in inženirjev na delovnih mestih ob razvijajoči se tehnologiji, ki je rapidno napre-

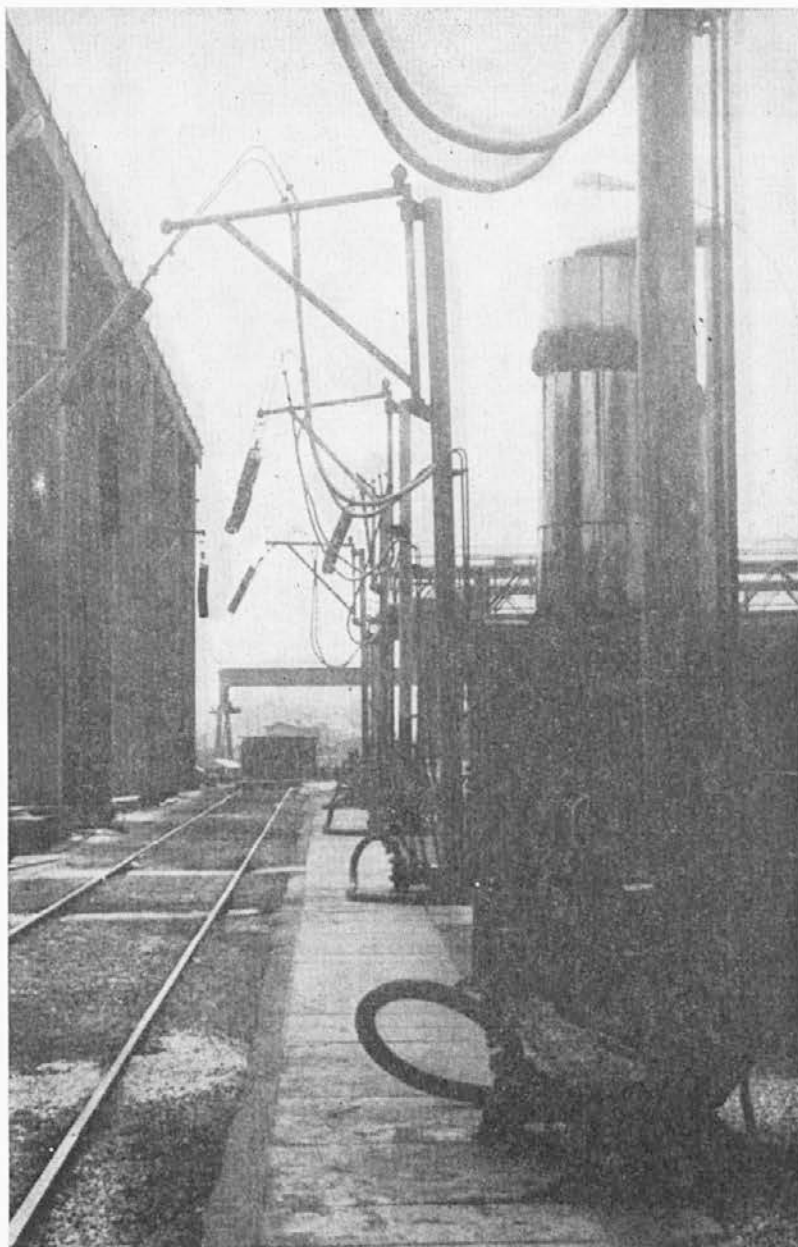
dovala, se je ta prva leta po 1950 začel resnični vzpon ravenškega železarstva.

Moram reči, da se je naša železarna začela intenzivno investicijsko razvijati z izredno skromnim kadrom. Potrebno je bilo šolati mojstre jeklarne in drugih težkih obratov, kajti takrat ni bilo dovolj mojstrov, topilcev, valjarjev, kovačev itd. Delavci, naravno inteligentni, so takrat obiskovali hitre, vendar dovolj strokovno zahtevne tečaje, delali izpite kar v obratnih pisarnah in ob delu ter s tem dokazali, da se da z izredno voljo, prizadevanjem vodilnih ter perspektivnih delavskih kadrov uspešno vzgojiti dobre predelavce, mojstre in še kaj več. Skratka, ta zagon po čim hitrejšem ekonomskem razvoju železarne, s tem tudi porušene Jugoslavije, je bil izreden — kolektiven.

Tridesetletna prehojena pot je obarvana z lepimi spomini in tudi z določenimi težavami. Ni potrebno komentirati, kakšna stopnja samoupravnega razvoja je bila prej, kakšna razlika in napredek je danes, ko ne govorimo več o delovni podrejenosti in ko imamo mnogo več možnosti samoupravnega odločanja, če ga le konstruktivno hočemo uveljaviti. Seveda se pri tem moramo zavedati, da nismo prevzeli tovarno z idealno gotovo tehnologijo ali proizvodnjo, da je proizvodnja vedno bolj zahtevna zaradi konkurenčnosti, da so še kako potrebni kolektivni nastopi na celotnem sektorju družbenoekonomskega življenja, ki si utira skladno s politiko naših narodov nadaljnjo specifično pot samoupravne demokracije.

Menim, da ne bi smeli ostati na lovorikah zgrajenega, čeprav vemo, da smo v tridesetih letih samoupravnega razvoja napravili iz male železarne moderno, tehnično in tehnološko opremljeno železarno. Naše jeklo je iskano na najbolj zahtevnih tržiščih Evrope in prav tako tudi naši finalni proizvodi. Nadaljnji razvoj, ki je danes vsled raznih objektivnih problemov v jugoslovanskem merilu upočasnen, me večkrat spravlja v slabo voljo, saj se določene težave na področju možnosti investicijske izgradnje, odprave ozkih grl, posodabljanja tehnologije, večjih konkurenčnih sposobnosti izvozne usmerjenosti ter sodobne tehnološke opremljenosti nenehno pojavljajo ter še zaostrejuje zaradi znatnih objektivnih težav. To pomeni precejšnjo stagnacijo na področju metalurgije in konkurenčnega kadra.

V slabo voljo spravi človeka tudi, če se na področju določenih aktivnosti tehnologije, discipline, reda, terminskih dobav za nekaj dogovorimo, pa tega ne realiziramo oziroma podaljšujemo roke v nedogled, kar seveda meče slabo luč na celotno delovno organizacijo. V slabo voljo me spravlja tudi izreden odstotek odsotnosti z dela, težave pri pridobivanju metalurških delavcev ter njihovo šolanje. Smatram tudi, da je zagnanost nekaterih ključnih strokovnih delavcev manjša, kot je bila ob intenzivni gradnji železarne

Pri mazutni postaji

kmalu po obdobju 1950. Mogoče so temu krive ne dovolj jasne perspektive za te kadre, mogoče dokaj visok osebni standard določenih delavcev, morda pa tudi kaj drugega. Odnosi in delovna disciplina niso zadovoljivi za današnjo stopnjo tehničnega razvoja.

In kaj me danes spravlja v dobro voljo? Moram poudariti, da je železarna Ravne delovna organizacija, ki lahko še vedno pokaže, da je v obdobju tridesetih let beležila nenehni vzpon na celotnem investicijskem, tehnološkem, proizvodnem in družbenoekonomskem področju. Zaslugo za to ima celotni kolektiv ravenške železarne, ki si zasluži samo čestitke.

Roman Kogelnik, vodja službe za LODS:

»Prav dobro se še spominjam dneva pred tridesetimi leti, ko je bil v ravenški železarni ustanovljen prvi delavski svet. Bilo je lepo jesensko jutro, zvoki železarniške godbe ter vihanje zastav je takrat naznanjalo za železarske Ravne, predvsem pa za železarno, pomemben in svečan dogodek. Takrat sem stanoval v bivšem gostišču nasproti prvega povojnega poslopja tovarniške uprave. Skozi okno svoje sobe se mi je čez cesto nujil nepozaben pogled. Velik spomenik, v obliki ingota, je stal

med drevjem, okrašen s cvetjem, trobojnicami in z zastavami. Ta spomenik je predstavljal le zunanji videz velikega in zgodovinskega dogodka, ki še danes nemo izpričuje spomin na velike dni, ko se je začelo samoupravljanje v ravenški železarni.

Ta dan je označen kot rojstni dan novih družbenih odnosov, to je takih odnosov, ki dejansko postavljajo delavca v vlogo gospodarja nad svojim delom in nad rezultati svojega dela. Prvič v zgodovini človeštva je bila v Jugoslaviji uresničena davna želja delovnih ljudi, da bi z gospodarskimi organizacijami upravljali sami. Državna oblika lastnine se je leta 1950 spremenila v višjo stopnjo družbene lastnine, s katero upravljajo danes samoupravni organi. Ukinjeno je bilo obdobje državne administracije nad podjetji; to delo je bilo zaupano neposrednim proizvajalcem.

Leta 1953 je ustavni zakon tudi ustavnopravno zajamčil samoupravne pravice neposrednim proizvajalcem. Dvomim, če smo se takrat vsi zaposleni v ravenški železarni zavedali zgodovinske pomembnosti tega trenutka in obdobja tako v okviru naše domovine kot tudi v svetu.

Kako gledam danes na tridesetletno prehojeno pot? S tridesetletno delovno dobo odhaja v po-

banki, SIS, PIS, zbornicah itd. Le-ti se morajo največkrat odločati po svoji presoji. Res pa je tudi, da se nekateri delegati pred sejo sestanejo, ampak je to zaprt delegatski sestanek, o katerem delavci nič ne vedo. Kako priti do mnenja delavcev, je naloga, ki smo jo poskušali rešiti že do danes in je zato naloga tudi v prihodnje. Poiskati moramo način, da bi kljub boljši obojestranski informiranosti ne izgubljali preveč časa s sestankovanjem.

Veliko nalog je še, ki jih pred nas postavlja samoupravljanje. Če jih bomo hoteli pravočasno, pravilno in na demokratičen način reševati, je nujno, da še naprej skrbimo za čim boljše izobraževanje naših delegatov in delavcev.

Franč Rotar

Priznanja našem delu

koj že marsikateri državljani. Za sistem samoupravljanja tega nikakor ne moremo trdit. Ugotavljamo, da se sistem samoupravljanja še stalno izpopolnjuje, nenehno širi na vsa področja družbene dejavnosti, se krepi in vsebine svojega delovanja stalno plemeniti z novimi kvaliteta. Zato ne moremo misliti na kakršnokoli mirovanje, ampak na stalno rast in krepitev samoupravljanja.

Naša železarna je napravila velike premike in dosegla neprecenljive rezultate na svoji razvojni poti. Takoj pa moram dodati, da so premišljene in trezne odločitve samoupravnih organov doprinele pretežni delež k tako velikemu napredku. V procesu samoupravljanja so se v različnih razmerah menjavale organizacijske oblike vseh samoupravnih organov, manj delavskega sveta kot vodilnega organa, več pa upravnega odbora, katerega obstoj je bil s XV. zveznim ustavnim amandmajem ukinjen, dalje poslovnega odbora in vseh drugih izvršilnih organov delavskega sveta, to je odborov in komisij. Sprejetjem statuta 1964 smo zabeležili v železarni nadaljne pomembne razširitve samoupravnih organov. Na novo so bili uvedeni delavski sveti v sklopu obratov, pri obratih pa sveti obračunskih enot. Z nadaljnjim izvajanjem ustavnih predpisov iz delavci železarne konec meseca decembra 1972 sprejeli sklep o organizaciji

dveh tozdov in skupnih služb. S 1. 1. 1974 pa se je kot tozd priključil železarni RO Prevalje. Zadnje in doslej največjo reorganizacijo železarne in razširitev samoupravne organiziranosti pa smo zabeležili 1. 7. 1977. Pri navedenju teh podatkov imam v mislih veliko število raznih sej in sestankov. Na vseh teh so požrtvovalni samoupravljalci presedeli veliko svojega prostega časa. Vse to pa tudi ocenjujem kot organizirano in stalno samoupravljalško šolo, v kateri so se medsebojno vzgajali ter prenašali pridobljene in dragocene izkušnje iz ene generacije v drugo.

Moram pa reči, da me danes kljub ogromnemu napredku, ki smo ga v železarni dosegli, marsikaj moti. Začel bom kar pri medsebojnih odnosih. Bolj ko razmišljam, zakaj taka razlika v medčloveških odnosih v letih po vojni ter danes, bolj prihajam do zaključka, da so nas pokvarili čas, ugodni standard, motorizacija, zavist itd. Vse to vpliva na naše razpoloženje in nas odvrta od potrebe po zbliževanju, po navezovanju medsebojnih stikov, tudi v prostem času. Take odnose do sosedov, do svoje okolice prinašamo tudi na delo. Zato ni čudno, da smo vedno bolj nestrpljivi, vsako opozorilo ali nasvet že smatramo za važnost in »šikaniranje«. Moram reči, da je bilo pred tridesetimi leti veliko več medsebojnega razumevanja, sodelovanja, predvsem pa odkrito-

sti, spoštovanja in tovarištva. Veliko pozitivnih človeških vrtil si je takratna generacija pridobila že med vojno in jih razvijala v svobodi na mnogih udarniških delovnih akcijah. Žal tega danes skoraj ni več.

Nič bolje ni glede delovne discipline. Če se prav spominjam, prva leta po vojni disciplinske komisije sploh nismo imeli, verjetno zato, ker ni bila potrebna. Tudi drugih primerov nediscipline se ne spominjam, npr. pohajkovanja po obratih, odklanjanja drugega dela, zapuščenja delovnega mesta. Prav nasprotno pa smo danes priča neverjetnim primerom nediscipline, da sploh ne omenjam izkoriščanja zdravstvenega in socialnega zavarovanja. Nekdo bo rekel, da so tega krivi zdravniki. Jaz se sprašujem, kje sta zavest in odnos do dela.

Jakob Šteharik, prometenik, tozd transport:

»V ravenki železarni sem pričel delati maja 1948, v oddelku konstrukcijskega biroja, kot arhivar. Tu sem delal le nekaj več kot dva meseca. Ko smo v železarni dobili prvi lokomotivi na parni pogon, sem dobil delo v obratu transport, in sicer najprej kot kurjač na lokomotivi, pozneje pa sem bil strojevodja. Takrat, ko smo v železarni izvolili prvi delavski svet, sem v transportu delal že leto in pol.

Kljub temu, da je od septembra 1950 preteklo že precej časa, se danes še prav dobro spominjam tiste prelomnice v zgodovini delovnega človeka. Prvi zbor delavcev, ki je takrat izvolil prvi delavski svet, je bil pred prvo tovarniško poslovno zgradbo. Na takratnem zboru sem bil predstavnik iz obrata transport. Moram reči, da je bil zame kot tudi za vse takratne ravenke železarje takratni zbor in izvolitev prvega delavskega sveta nepozaben doživljaj. Nihče si niti misliti ni mogel, da bomo v prihodnje z železarno upravljali sami delavci.

V tridesetletnem samoupravljalškem obdobju sem bil večkrat član centralnega delavskega sveta. Bil pa sem tudi prvi predsednik obratnega delavskega sveta. Tudi danes, ko nimam več dosti do pokoja, sem še vedno zelo tesno povezan z razvojem tovarne in samoupravljanja. Večkrat razmišljam o prehojeni tridesetletni samoupravljalški poti, predvsem pa o 9. septembru 1950. Danes je

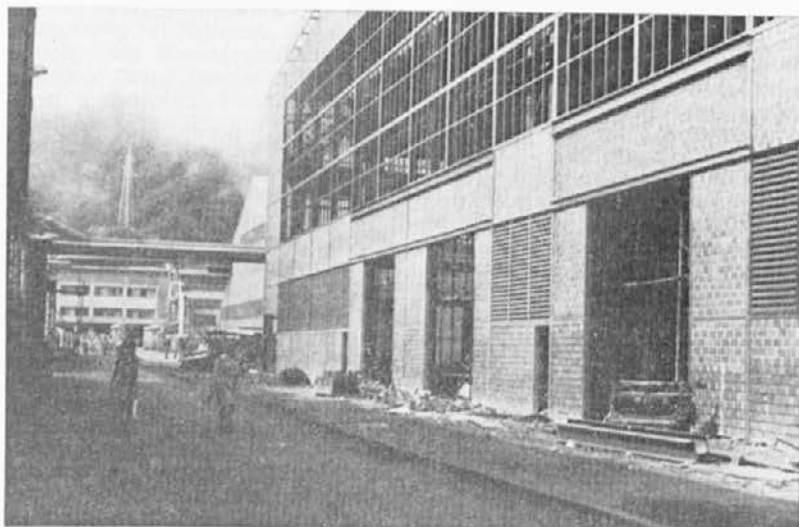

v železarni precej drugače. Takrat, ko smo železarji prevzeli ključ od železarne, sta bila delavska zavest in prijateljstvo na dosti višjem nivoju kot danes. Tudi člani delavskih svetov so svojo samoupravljalško funkcijo izvrševali dosledneje kot današnji delegati. Kljub temu, da so bile vse seje in sestanke izven delovnega časa, ni bila sklepčnost nikoli vprašljiva, pa čeprav so seje trajale tudi več kot pet ur.

Danes smo postali preveč prevzeti tako na delovnem mestu kot v samoupravnih organih. Tako daleč smo že prišli, da se nihče več ne čudi, če je kakšna seja nesklepčna, pa četudi gre za partijsko. Mislim, da so se na delegatskem principu precej bolj vprašljive, vsaj kar se tiče sklepčnosti. Tudi vse drugo nam je postalo pretežko. Pred tremi desetletji smo morali delati v dosti težjih pogojih. Takrat v železarni nismo imeli kopalnic in tople malice. Danes imamo vse to pa še dosti več, in nismo zadovoljni. Večkrat se sprašujem, kaj bi še morali dati delavcu, da bi bil zadovoljen. Sem iz starejše ravenke generacije, zato me marsikaj v današnjem življenju moti. Prav nezadovoljen sem, ko opažam, da se ne spoštujeta delovna in tehnološka disciplina. Pa tudi dela se ne, kot bi se moralo.

Kakorkoli je že danes v železarni, upam in želim, da bo v prihodnje drugače, da bomo delali in gospodarili še bolje in da bomo samoupravljali, kot sta nas učila tovariša Tito in Kardelj.

Franc Rotar

Nova hala ob stari topilnici

Proizvodnja Slovenskih železarn v juliju

Pogoji za zagotovitev načrtovane proizvodnje so vse težji. Pri oskrbi z osnovnimi surovinami in vložkom niso težave samo pri dobavi iz uvoza, odpovedujejo tudi domači viri.

Letošnja proizvodnja železove rude je v jugoslovanskih rudnikih 343.000 ton manjša, kot je bila do polletja v lanskem letu. Proizvodnja koksa je letos okoli 29.000 ton večja, kar je glede na novo koksno baterijo v Bakru in na povečano proizvodnjo surovega železa, ki znaša 224.000 ton več kot v prvem polletju lani, pravzaprav zelo malo. Iz teh po-

lovne sile s skupinskimi letnimi dopusti in izkoriščanjem teh obdobj za letna popravila strojev. Velika odsotnost z dela in še izjemni vremenski pogoji imajo za posledico, ob že tako prekomernih zastojih zaradi okvar, še predolga vzdrževalna dela. Seštevek vseh navedenih in nenevidenih težav gotovo ne more dati želenega uspeha in takšni so v pretežnem delu tudi podatki za delo v juliju.

Proizvodnja surovega železa je bila dobra na Jesenicah in v Štorkah, saj so v obeh železarnah izdatno presegli poprečno mesečno

vendar je bila poprečno približno tolikšna, kot jo za presego 800.000 ton še potrebujemo do konca leta.

Izvrševanje načrta blagovne proizvodnje je bilo slabo, saj po uvodni obrazložitvi kaj drugega ni mogoče pričakovati. Skupni mesečni načrt je bil dosežen v železarnah 81 %, od tega v železarni Jesenice 75 %, v železarni Ravne 88 % in v železarni Štore 90 %.

Predelovalcem žice ni šlo prav nič bolje, saj so izvršili julijski proizvodni načrt tudi samo 82 %. Posamezne delovne organizacije so dosegle: Plamen 89 %, Tovil 71 %, Veriga 83 % in Žična 74 % poprečne mesečno načrtovane količine blagovne proizvodnje.

Da se trudimo za večji izvoz še kar uspešno, priča že to, da je bil ob 81 % izvršitvi načrta blagovne proizvodnje izvozni načrt dosežen 96 % količinsko, vrednostno pa 106 %, kar je treba še posebej pohvaliti. Ker so upoštevani v vrednosti samo devizni zneski v dolarjih, ni prinesla devalvacija k temu rezultatu prav ničesar in je uspeh docela čist.

V juliju dosežena vrednost prodaje je slaba in vendar ne docela primerljiva z načrtom, saj so na realizacijo deloma že vplivale tudi spremenjene prodajne cene. Pri 88 % izvršitvi načrtovane vrednosti prodaje ne moremo šteti podatka za uspešnega.

Kaj se bo vse dogajalo v tekočem mesecu in kaj naprej do konca leta, je nemogoče predvideti. Pričakujemo, da bodo težave in da se bo treba boriti za njihovo sprotno odstranjevanje. Vemo, da ni samo proizvodnja prizadeta z nastopajočimi težavami, prizadete so tudi investicije, ki so v teku ali naj bi se stekle, pa bodo kasnije in ne bodo dale v predvidenem času načrtovane proizvodnje, ki naj bi vračala vložena sredstva. Tekoča proizvodnja mora imeti določeno prednost in treba bo zavistiti vse sile, da jo zagotovimo v čim večji meri. Menim, da bi ob načrtu, organiziranem in usklajenem delu proizvodnje in z njo drugi poslovni rezultati v Slovenskih železarnah kljub težavam ne bi smeli nazadovati.

Milan Marolt

Delo topilcev

S SEJE DELAVSKEGA SVETA SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

18. julija je bila 2. seja delavskega sveta SOZD SŽ. Na njej so med drugim obravnavali osnutek samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD SŽ za obdobje 1981–85 in o temeljih plana Interne banke SŽ za isto obdobje ter predlog sprememb samoupravnega sporazuma o urejanju medsebojnih odnosov pri združevanju deviznih prilivov in skupne uporabe deviznih pravic v SOZD SŽ. Seznanili so se z ekonomskimi ukrepi in njihovim vplivom na poslovanje SOZD SŽ in sprejeli samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev ter pravilnik o uporabi združenih sredstev za skupne stanovanjske potrebe delavcev v SOZD SŽ.

JESENI REFERENDUM O TEMELJIH PLANA SOZD ZA OBDOBJE 1981–85

Po razpravi je delavski svet sprejel naslednje pomembnejše sklepe: sprejel je osnutek samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD SŽ za obdobje 1981 do 85 in o temeljih plana Interne banke SŽ za obdobje 1981–85 ter ga daje v javno razpravo v vse TOZD oziroma del. organizacije v okviru SOZD SŽ.

Vsi predlogi za spremembe in dopolnitve se bodo po usklajevalnem postopku vključili v končni predlog tega samoupravnega sporazuma. Če bo prišlo do neusklajenosti oziroma do nejasnosti, bo strokovna služba DSSS SOZD SŽ posredovala te pripombe še pred uskladitvijo delavskemu svetu SOZD.

Osnutek bo objavljen kot priloga »Železarja«, javna razprava pa bi potekala v vseh TOZD oziroma DO do 10. 9. 1980. Referendum naj bi bili izvedeni do 20. 9. 1980.

ZA ZDRUŽEVANJE DELA IN SREDSTEV S PORABNIKI JEKLA

Od 1. aprila 1980 naj se ukine dodatno 4 % nadomestilo za prilive iz 12 držav Zahodne Evrope in dodatno 4 % združevanje za uporabo uvozne pravice iz 12 držav. Po tako spremenjenih stopnjah naj se obračuna II. kvartal 1980.

Zaradi zaostajanja izvrševanja letnega načrta izvoza v posameznih delovnih organizacijah je izvoz v III. in IV. kvartalu prioriteta naloga vseh.

Delavski svet SOZD SŽ sprejema samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev s porabniki jekla.

Delavski svet SOZD SŽ pooblašča KPO SOZD SŽ, da podpiše samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev s porabniki jekla.

Delavski svet SOZD SŽ podpisal začetno akcijo sporazumevanja z deviznimi aktivci in večjimi porabniki naših izdelkov v SRS. Namen akcije je omogočiti oskrbo železarn z uvoznimi surovinami. Deficit med lastnim izvozom in uvoznimi potrebami znaša 609 mio din, zato je edina pot za pokritje tega primanjkljaja združevanje uvoznih pravic in deviznih sredstev. Slovenske železarnice morajo kot svojo protibveznost usmerjati prodajo svojih izdelkov kupcem, ki združujejo s SOZD SŽ uvozne pravice in devizna sredstva oziroma prispevajo v skupni sklad interno izvozno stimulacijo.

Delavski svet SOZD SŽ pooblašča KPO SOZD SŽ, da podpisuje okvirne sporazume s področja deviznega poslovanja in skrbi za njihovo izvajanje. Delovne organizacije morajo skleniti bilateralne samoupravne sporazume o dobavi in združevanju po 67. in 68. členu zakona o deviznem poslovanju s posameznimi kupci.

datkov se da sklepati, da so v jugoslovanskih železarnah porabili zaloge rude in koksa ter morali povečati tudi uvoz za tolikšno povečano proizvodnjo surovega železa. Ker je polletna proizvodnja jekla le okoli 163.000 ton večja od šestmesečne v lanskem letu, proizvedeno surovo železo ni bilo v celoti predelano v jeklo, se je povečala zaloga surovega železa. Ob tem so v slovenskih železarnah tolikšne težave pri oskrbi s koksom, da preti ustavitve enega plavža na Jesenicah, da bi zagotovili do konca leta vsaj nemoteno obratovanje druge peči.

Težave z vložkom imajo tudi v drugih železarnah, kar dokazuje dejstvo, da je kljub povečani proizvodnji surovega jekla šestmesečna blagovna proizvodnja jeklarskih izdelkov okoli 72.000 ton manjša, kot je bila v enakem obdobju lani.

V železarni Jesenice so dobivali do julija iz tujih virov mesečno poprečno okoli 8300 ton vložka. V juliju so zagotovili lahko samo 3100 ton kupljenega vložka.

Nižja proizvodnja osnovnih izdelkov naših treh železarn ima za posledico tudi pomanjkanje vložka že v primarni predelavi ter seveda tudi še nadalje v višjih stopnjah predelave v okviru sozda Slovenskih železarn. Največ težav imajo gotovo v železarni Jesenice, kjer že omejujejo proizvodnjo v nekaterih proizvodnih tozidih z ukinitvijo posameznih izmen. V nekaterih delovnih organizacijah skušajo reševati pomanjkanje vložka in de-

načrtovano proizvodnjo. Skupaj so naredili 9 % surovega železa več, kot znaša mesečni načrt. Če ne bi imeli večjih zastojev pri elektroplavžu v Štorkah, bi bilo lahko še kakih 400 ton več surovega železa.

Proizvodnja jekla je bila okoli 500 ton pod načrtovano količino, s čemer pa ni rečeno, da niso ponekod delali dobro. V jeseniški jeklarni so celo presegli mesečni dinamični načrt proizvodnje.

Na napravi za neprekinjeno vlivanje so v juliju odlili več jekla, kot so načrtovali. Linearni mesečni načrt so izvršili 94 %, kvalitetni program pa bolje kot pretekli mesec.

V železarni Ravne so ob raznih težavah le dosegli 97 % načrtovane proizvodnje, kar jih še vedno drži nekaj nad ravni načrta za sedem mesecev. V štorski jeklarni so imeli vrsto okvar in zastojev ter še popravilo prve peči. Po analizi izgube proizvodnje zaradi zastojev in okvar ter slabe kvalitete vložka (saj so morali zakladati s po 4 košarami), dobimo toliko izgubljenega jekla, da bi ob rednem delu lahko celo presegli mesečno načrtovano količino. Izvršili so le 78 % linearne mesečne načrta in tudi lastni operativni mesečni načrt so izvršili le 84 %.

Da bi letos dosegli in presegli že več kot 5 let načrtovano proizvodnjo in nikdar še doseženih 800.000 ton, bi morala znašati do konca leta poprečna mesečna proizvodnja surovega jekla 66.850 ton. Dosedanje letošnje proizvodnje jekla nismo ravno hvalili,

Rezultati organiziranega izobraževanja

Družbenopolitično in ekonomsko izobraževanje v sezoni 1979/80 je potekalo prek:

- Delavske univerze Ravne,
- Medobčinskega študijskega središča za Koroško, Ravne,
- Šole za poslovodne kadre v gospodarstvu v Škofji Loki,
- Centra RS ZSS in RK ZSMS za družbenopolitično usposabljanje,
- vključevanja družbenopolitičnih in ekonomskih tem v programe strokovnega izobraževanja.

Izobraževanje prek Delavske univerze Ravne

Delavska univerza Ravne je izvajala »šolo za delegate«, ki je namenjena vsem članom delegacij za SIS in delavski svet. Predavanja so bila ob petkih in sobotah od 7. do 14. ure. Program je obsegal naslednje teme:

- Politični sistem in odločanje delavcev v združenem delu,
- Delovanje delegatskega sistema,
- Krajevna skupnost in občina,
- Družbeno planiranje,
- Sinergija razvoja političnega sistema,
- Samoupravne interesne skupnosti,
- Informiranje in komuniciranje v delegatskem sistemu.

Od 78 predlaganih se je šole udeležilo 52 delegatov.

Izobraževanje prek Medobčinskega študijskega središča za Koroško, Ravne

Medobčinsko študijsko središče za Koroško je prek občinske konference ZKS Ravne izvedlo enotedenski seminar »Samoupravljanje v združenem delu« in trimesečni politični tečaj za člane ZKJ. Seminar je bil namenjen poslovo-odnim in družbenopolitičnim delavcem ter predsednikom DS v gospodarstvu in je obsegal naslednje teme:

- Delo, lastnina in samoupravljanje,
 - Osnove samoupravnih družbenoekonomskih odnosov,
 - Organizacija združenega dela in uresničevanje samoupravljanja,
 - Vloga in delovanje subjektivnih sil v sistemu socialističnega samoupravljanja.
- Kadrovanje v seminar je bilo skupinsko (iz vsake TOZD po štirje predstavniki). V celoti ga je opravil občinski komite ZK Ravne. Seminarja se je udeležilo 55 delavcev iz železarne.

Trimesečnega političnega tečaja se je udeležilo 6 delavcev. Obsegal je 441 ur teoretičnega dela o naslednjih temah:

- Temelji filozofije marksizma,
- Marksizem o družbi in zakonitosti njenega razvoja,

- Ekonomska teorija marksizma,
- Zveza komunistov v samoupravni družbi,
- Razvoj proizvodnih sil in proizvodnih odnosov v SFRJ,
- Družbeni izvor, razvoj, organiziranost in funkcija samoupravljanja,
- Izbrana poglavja iz psihologije,
- Izbrana poglavja iz teorije in prakse jezika in govora.

Šola za poslovodne kadre v gospodarstvu v Škofji Loki so obiskovali trije naši delavci.

Dvomesecnega političnega tečaja Centra RS ZSS in RK ZSMS za družbenopolitično usposabljanje sta se udeležila dva mladinci iz železarne (Miroslav Garb iz TOZD stroji in deli ter Anton Golob iz TOZD rezalno orodje).

416-urni program tečaja je vseboval naslednje teme:

- Temelji marksistične sociologije,
- Družbenopolitična ureditev SRS in SFRJ,
- Samoupravljanje od začetka do danes,
- Družbenoekonomski sistem SFRJ,
- Gospodarjenje v OZD,
- Krajevna skupnost,
- Metode in oblike političnega dela,
- Družbenopolitične organizacije,
- Vodenje sestankov,
- Oddih in rekreacija,
- Religija, cerkev, sodobni človek,
- Osnove marksistične politične ekonomije,
- Ljudska obramba in samozaščita,
- Odgovornost v združenem delu,
- Socialna politika,
- Delovna razmerja,
- Varstvo pri delu,
- Psihologija osebnosti.

Naša mladinka sta bila na tečaju zelo prizadevna — med 40 tečajniki je bil Golob pri preizkusu pridobljenega znanja na drugem mestu, Garb pa na četrtem. Garb je bil tudi sekretar aktiva ZK.

Vključevanje družbenopolitičnih in ekonomskih tem v programe strokovnega izobraževanja

Lani smo začeli vključevati družbenopolitične in ekonomske teme v redne programe strokovnega usposabljanja, ki jih izvajamo preko Šolskega centra Ravne, in sicer smo temi »Samoupravljanje in ekonomsko poslovanje organizacij združenega dela« vključili v tečaje za usposabljanje voznika mostnega žerjava, voznika viličarja, v varilske tečaje, tečaje za kurjače ter v vse oblike izobraževanja za poklicno preusmerjanje (44 udeležencev iz TOZD RO). Vsaka navedenih tem družbenopolitičnega izobraževanja traja osem ur.

Smoter teme **samoupravljanje** je seznaniti udeležence z bistvom samoupravnega socialističnega sistema, kako se uresničuje prek oblik samoupravljanja ter o tem, kako delavec uresničuje svojo oblast na področju družbene produkcije.

Smoter teme **ekonomsko poslovanje organizacij združenega dela** je seznaniti tečajnike z osnovnimi pojmi gospodarjenja OZD, s strukturo stroškov, z delitvijo

prihodka, s cilji ekonomskega poslovanja ter v razvijanju smisla za gospodarnost. Z vključevanjem družbenopolitičnih in ekonomskih tem v programe usposabljanja smo želeli doseči, da se ob načrtnem usposabljanju za delo posredujejo sistematično tudi osnove tistih znanj, ki so neobhodno potrebna za razumevanje in aktivno vključevanje v samoupravljanje.

Skupno se je v minuli sezoni družbenopolitično izobraževalo 241 delavcev iz železarne.

Ker organizatorji izobraževanja v poročilih ne pošiljajo ocenitve izvedenih izobraževalnih programov, težko izvršimo kritično analizo izvedenih izobraževalnih oblik. Ocenitev programa izobraževanja je bila opravljena le v poročilu Centra RS ZSS in RK ZSMS za družbenopolitično usposabljanje, kjer je nakazano, da se bosta kljub zadovoljstvu, ki ga izražajo tečajniki z vsebino, organizacijo in metodo dela na tečaju, način in metoda dela še izboljšala in da bodo do izobraževalne sezone 1980/81 predavatelji aktualizirali svoja vsebinska področja.

Najbolj aktivno smo v vsebinsko zasnovanost družbenopolitičnega in ekonomskega izobraževanja pri obravnavanih oblikah poslegli pri vključevanju družbenopolitičnih in ekonomskih tem v programe strokovnega usposabljanja, ki ga izvajamo prek Šolskega centra Ravne — oba programa smo vsebinsko zasnovali v kadrovski službi. Najboljša verifikacija izvedenih izobraževalnih oblik bi naj bilo vsebinsko bogatejša delo udeležencev izobraževanja. Te verifikacije seveda ne moreta opraviti ne šola in ne kadrovska služba, temveč družbenopolitične organizacije in samoupravni organi temeljne organizacije z analizo uresničevanja samoupravljanja. Ker vsako izobraževanje usposobi le za začetek dela na nekem področju, bi analiza morala pokazati predvsem, kako je izobraževanje udeležence motiviralo za nadaljnje samoizobraževanje.

V sezoni, za katero poročamo, smo imeli enega udeleženca v enoletni šoli pri CK ZKS, ki daje stopnjo srednješolske izobrazbe. Doslej je šola uspešno končala 6 delavcev, štirje od teh opravljajo naloge zunaj železarne.

Ana Pavše-Retko

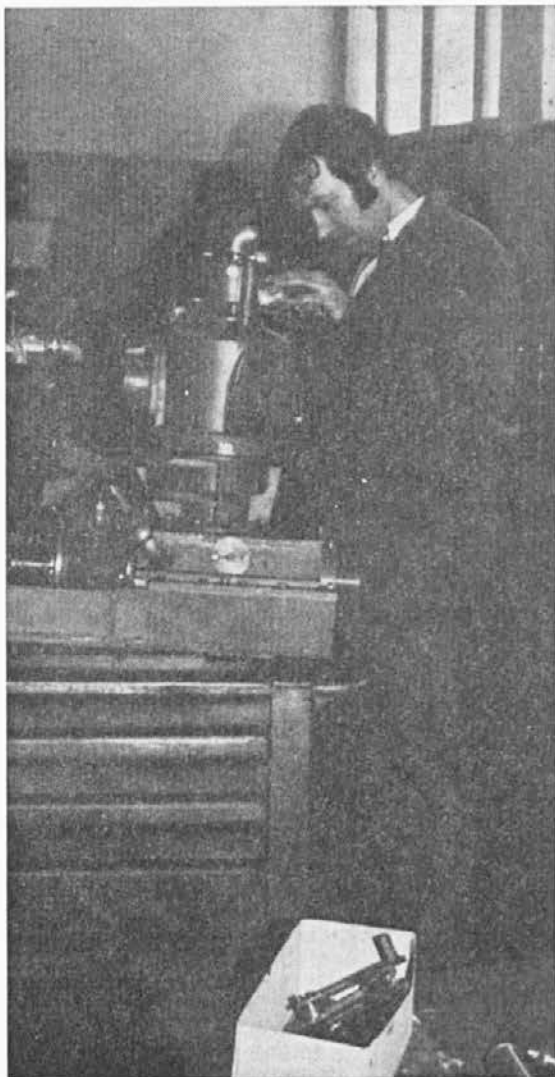
OBVESTILO

Obveščamo vse sodelavce, ki imajo otroke, stare nad 15 let, oziroma so rojeni do avgusta 1966 in se še šolajo, da predložijo šolska potrdila za leto 1980/81 socialnemu oddelku, soba št. 18, najkasneje do 15. septembra 1980.

Za učence z učno pogodbo prvega letnika pa predložite poleg potrdila še to pogodbo.

Ce ne bomo prejeli šolskih potrdil do navedenega roka, bo siceršnjim upravičencem ukinjeno izplačevanje otroškega dodatka s 1. 9. 1980. Tudi vsi tisti, ki otroškega dodatka ne prejemajo, morajo predložiti potrdila o šolanju za ugotavljanje upravičenosti do regresu za letni dopust v letu 1981.

Socialni oddelk

Pozornost stroju

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto VII

Ravne na Koroškem, 5. septembra 1980

Št. 7

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Jože Jurak, Zdravko Fajmut, Vida Kovač, Karlo Krevh in Silvo Jaš, ki je odgovoren tudi za vsebino Mladega fužinarja

Pohod AVNOJ – kovačnica bratstva in enotnosti

10. jubilejni pohod mladih po poti slovenske delegacije za II. zasedanje AVNOJ v Jajcu se je tudi letos uspešno končal. Za pohodniki je okrog 200 km poti, ki je bila včasih izredno naporna, a vendar nikoli toliko, da bi lahko zmanjšala prijetno vzdušje, ki je ves čas vladalo v brigadi. Tako kot delovne akcije je bil tudi ta pohod resnična kovačnica bratstva in enotnosti, tovarštva in velike delovne zavzetosti vsakega posameznika. Bil je šola samoupravljanja, šola življenja v naravi, šola za odrekanje in za premagovanje naporov. Bila je resnično največja in najpomembnejša akcija slovenske mladine, ki se zaveda pridobitev naše NOB in ljudske revolucije in ki z zavestjo v srcu nadaljuje tradicije, ki so in bodo svetla luč za vse prihodnje generacije.

Zgodovino delajo ljudje. Našo jugoslovansko zgodovino, ki je še vedno živa in prisotna na vsakem koraku, na vsakem hribu v vasi, hočemo in moramo ohraniti kot pomnik, ki nas bo opozarjal na grozote vojne in na njene povzročitelje. Prav zato je obujanje in negovanje revolucionarnih tradicij še toliko pomembnejše področje delovanja mladih, saj so prav mladi tisti, ki bodo vez s slavnimi dnevi naše revolucije in prihajajočimi generacijami nadaljevali in krepili. To pa smo dolžni vsem tistim, ki so za našo svobodo, za naš napredek dali svoja življenja. To smo dolžni tudi tovarišu Titu in zvezi komunistov, vsem delovnim ljudem in občanom naše domovine, domovine svobodnih in ponosnih ljudi. Prihodna brigada letošnjega pohoda po poteh slovenske delegacije je svoj namen več kot stoodstotno opravila in zato ji je treba tudi v bodoče posvečati vso pozornost!

Svoje vtise in doživetja bom strnil v obliki dnevnika.

3. julij 1980

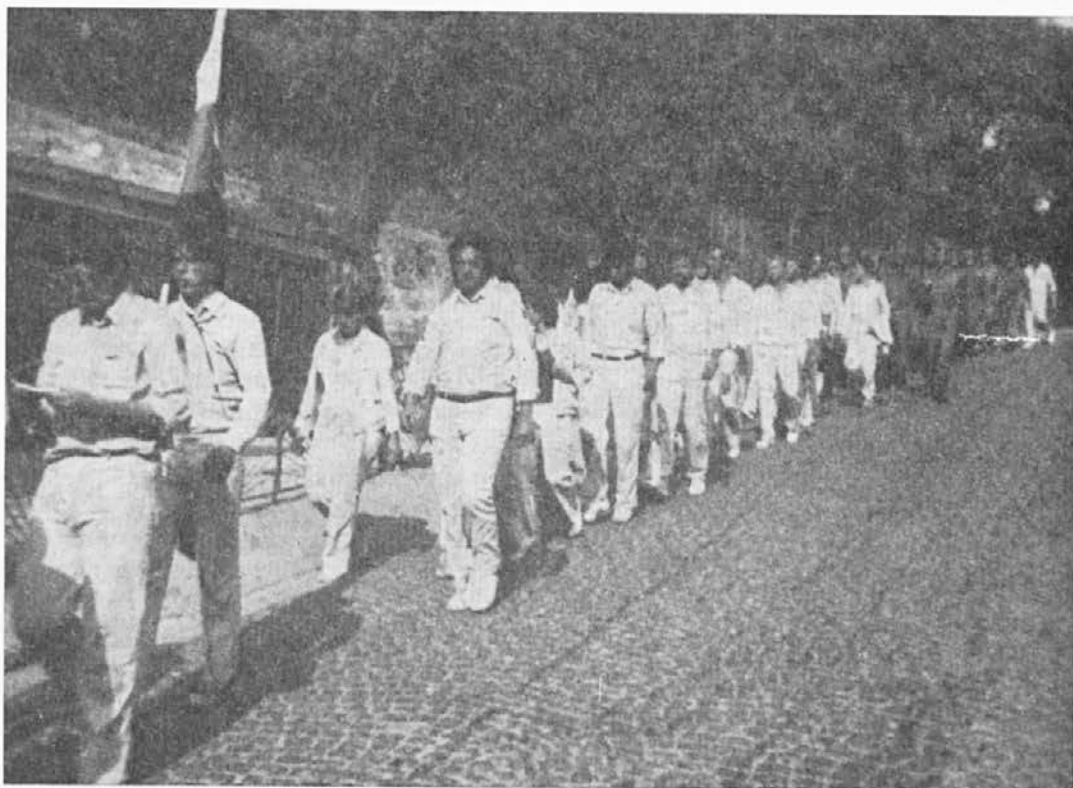
Udeleženci pohoda »Po poteh slovenske delegacije« (na II. zasedanje AVNOJ) smo se po odhodu iz Ljubljane, kjer smo položili venec na grobnico narodnih herojev, najprej ustavili v Žužemberku, kjer nam je pred spomenikom 1250 žrtev fašizma spregovorila tov. Vera Vehovec, poleg nje pa je bila tam dolgoletna tajnica krajevnega odbora ZZB NOV 85-letna Ljudmila PIRC, mati padle skojevke, borca in vojna vdova. Iz Žužemberka smo se odpeljali do

Dolenjskih Toplic, kjer smo si pri osnovni šoli z imenom BAZA 20 postavili svoj prvi tabor.

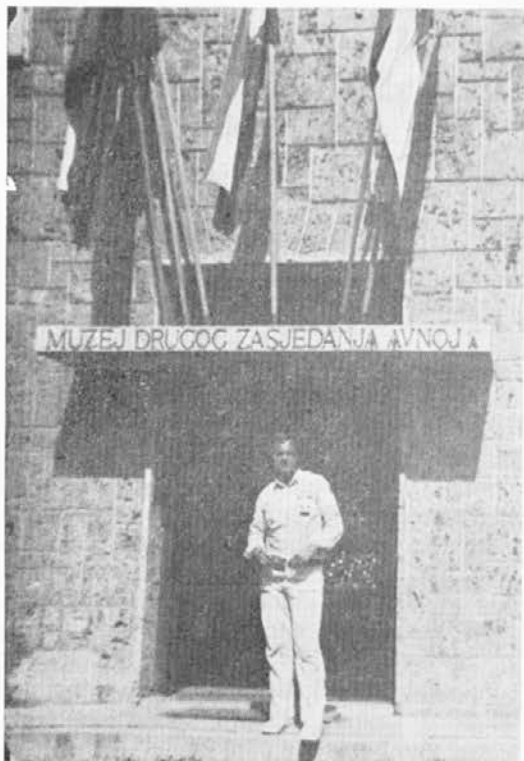
4. julij 1980

Zjutraj nas je pozdravilo toplo sonce, ki smo se ga še posebej razveselili, saj smo pripravili za ta dan bogat program. Po zajtrku smo se namreč odpravili v Kočevje, kjer smo si ogledali dvorano, v kateri so zasedali odposlanci slovenskega naroda. O tem in pa o zgodovini NOB na Kočevskem nam je spregovorila tov. Vesna Bevc, vodja kočevskega muzeja. Iz Kočevja smo se odpravili v Bazo 20, kjer smo pripravili skupno z republiško konferenco ZSMS svečano proslavo v počastitev dneva borca in začetka pohoda slovenskih delegatov na II. zasedanje AVNOJ. To je bila resnično svečana manifestacija mladine, borcev in krajanov. Tu so se namreč zbirale poleg naše brigade, ki je štela 109 udeležencev, tudi mladinski delovni brigadi iz Suhe in Bele krajine ter iz Novega mesta, ki nada-

lujeta tradicijo brigad vojske državne varnosti, in pa pohoda brigade mladincev-prostovoljcev, pripadnikov teritorialne obrambe iz Maribora. Osrednji govor je imel tov. Tone Rakovič, predsednik komisije za SLO in družbeno samozaščito pri republiški konferenci ZSMS. Prisotnim je spregovoril tudi dr. Marjan Breclj, član predsedstva SRS, ki je tudi pripel na naš pohodni prapor letošnji spominski trak. Poleg tov. Breclja pa sta se svečane proslave udeležila tudi tov. Jože Rus in tov. Janko Gregorič, ki je tudi naš strokovni svetovalec. Le-ti so bili tudi udeleženci slovenske delegacije na II. zasedanju AVNOJ. Po nadvse prisrčnem in svečanem kulturnem programu, ki so ga izvedli mladi iz Novega mesta in brigadirji mladinskih delovnih akcij Bela in Suha krajina, smo se odpravili nazaj v Dolenjske Toplice, kamor smo povabili tudi vse udeležence proslave. Tu je naša intendantska četa pripravila okusno kosilo; sledila so razna športna srečanja med našo brigado in brigadirji MDA. Ob 18. uri je sledilo tovariško srečanje borcev, mladine in krajanov, ki so ga pripravile družbenopolitične organizacije Dolenjskih Toplic in zdravilišča Dolenjske Toplice — na »JASI«.

Po poteh AVNOJ

Tudi naši so si ogledali ta znameniti muzej

5. julij 1980

Po odhodu iz Dolenjskih Toplic smo se naslednji dan najprej ustavili pri spomeniku tov. Francu Rozmanu — Stanetu in drugim trem preminulim, ki so izgubili življenje v nesreči — pri preizkušanju novega orožja. O življenjski poti Franca Rozmana — Staneta nam je spregovoril Martin Tomc, član predsedstva občinskega odbora ZZB NOV Črnomelj. Sledil je bogat kulturni program, ki smo ga pripravili pohodniki naše brigade in pa pohodniki enote Ljubljana — mesto heroj, ki hodijo po poteh vojnopolitičnega vodstva NOV in POS. Ob koncu sta obe brigadi pred spomenik položili spominska venca. Od tu nas je pot vodila v Črnomelj, kjer nam je v dvorani, kjer je bilo leta 1944 zasedanje SNOS, spregovoril tov. Anton Dvojmoč. Zatem smo se odpravili k spomeniku padlim borcem na Gričku, kjer smo se poklonili žrtvam fašizma Bele krajine. Ob tej priložnosti nam je spregovoril predsednik občinskega odbora ZZB NOV Črnomelj tov. Franc Košir — spomeničar in prvoborec. Sledila je svečana proslava z bogatim kulturnim programom, ki ga je pripravila občinska konferenca ZSMS Črnomelj, program pa so izvajali učenci osnovne šole, člani osnovnih organizacij ZSMS iz Črnomlja in pa pripadniki JLA. Iz Črnomlja smo nadaljevali pot do Nove Lipe in naprej proti Sinjemu vrhu, kjer so nam domačini pripravili »popotnico«, ki simbolizira takratno gostoljubje domačinov do delegatov, ki so šli na II. zasedanje AVNOJ. Zaključek tega dne je bil v Damlju, kjer smo postavili tabor in se udeležili ob večernih urah tovariškega srečanja z borci, mladino, krajanji in udeleženci mladinskega raziskovalnega tabora Slovenije, »VINICA '80«.

6. julij 1980

Zjutraj smo se s pomočjo domačinov in čolnarja tov. Žagarja, ki je že leta 1943 pripeljal delegate na drugo stran Kolpe (sedaj to nadaljujejo sinovi), prešli na hrva-

ško stran in od tu s karto 1 : 50.000 nadaljevali pot po četah. Pot nas je vodila po povsem neznanem terenu; preizkusili smo iznajdljivost in sposobnost vodstva brigade (največkrat je veljalo pravilo »čitaj kasto — pitaj seljaka«!) Srečno smo prispeli do Starega gradu nad Bosiljevin, kjer smo imeli daljši počitek. Od tu smo nadaljevali pot zopet združeni do tople v Leščah, kjer smo postavili tabor ob reki Dobri. Popoldan smo se v glavnem posvetili čiščenju osebne opreme in imeli sestanke po četah. Ker nas je naslednji dan čakal še daljši pohod, smo se zvečer odpravili nekoliko prej k počitku.

7. julij 1980

Ko smo zjutraj vstali, nismo bili nič kaj veseli, začelo je namreč rositi in vse je kazalo, da bomo ta dan še pošteno premočeni. Kot se je pozneje izkazalo, se nismo zmotili, saj nas je skoraj vso pot od Lešč pa do Perjašice neusmiljeno močilo. Kljub vsemu pa je bila morala ves čas na visokem nivoju, saj je vso pot odmevala pesem, tako da so bili kilometri znatno krajši. Po večurni hoji smo končno le prišli do Perjašice, kjer smo se lahko nekoliko osušili in preoblekli. Postanek pa je mnogim prišel zelo prav tudi zaradi utrujenosti in žuljev, ki so se z vsakim kilometrom množili. Predno smo nadaljevali pot proti Primišlju, smo se ustavili še pri spomeniku 154 padlim borcem in preko 100 žrtvam okupatorjevega terorja. V imenu organizacije ZZB NOV nas je pozdravil prvoborec in spomeničar tov. Nikola Cimeša, ki je v nadaljevanju svojega govora opisal razvoj NOB v tem predelu Hrvatske. Dejal je, da v njihovem kraju ni bilo izdajalcev, a je kljub vsemu bil krvni davek izredno velik, saj so se poleg ustašev, ki so bili najkrvooločnejši, znašali nad nedolžnim prebivalstvom tudi vsi drugi zavojevalci naše države. Nekaj časa nas je še spremljalo slabo vreme, potem pa so se oblaki začeli počasi umikati in posijalo je toplo sonce, ki smo ga bili zelo veseli, saj smo se tako nekoliko osušili. Po prihodu v Primišlje smo imeli tabor že postavljen, za kar gre zasluga tistim, ki zaradi žuljev niso mogli več hoditi. Domačini so nas izredno gostoljubno sprejeli. Na razpolago so nam dali šolske prostore osnovne šole Nikola Kučič (narodni heroj). Pozno popoldne smo imeli tovariško srečanje v malem nogometu in smo zmagali z rezultatom 4:2. Po večerji smo se odpravili k spominski plošči, na kateri je 325 imen padlih borcev in 1128 imen žrtev okupatorjevih grozodejstev, ki so neusmiljeno morila po kordunskih vaseh. Tu nam je iskreno dobrodošlico izrekel direktor osnovne šole. Zatem nam je spregovoril prvoborec Ilija Milkovič, delegat v skupščini občine Slunj za Primišlje. Sledil je kulturni program, ki ga je pripravila naša kulturna skupina in pa polaganje venca z izstrelitvijo častnih salv. Salve so izstrelili pripadniki JLA, ki so bili udeleženci pohoda za zaščito brigade. Nato je bilo tovariško srečanje s krajanji, ki so bili izredno navdušeni nad nami, saj smo v njihovo vas prinesli nekaj svežine in poleta ter jih za trenutek zmotili v njihovi vsakdanjosti. Tudi sami smo nekako pozabili na 40 km

dolgo pot in bili zadovoljni, da smo izvršili zadano nalogo.

8. julij 1980

Pred nami je bila preko 200 km dolga pot, vendar tokrat na srečo z avtobusi. Tudi delegati, ki so šli v Jajce, so se precejšen del poti vozili. Iz Primišlja nas je pot vodila preko Slunja do Plitvičkih jezer, kjer smo imeli krajši postanek, nato pa smo krenili proti Otočcu. Tu smo se ustavili v muzeju ZAVNOH in nato odšli k spomeniku žrtvam fašizma, kjer smo položili venec in se poklonili njihovemu spominu. Otočac je pomemben za naš pohod predvsem zato, ker sta se tu sestali naša in hrvaška delegacija ter sta od tu skupno nadaljevali pot proti Jajcu. Naš naslednji postanek je bil ta dan še v Titovi Korenici. Tudi tu smo obiskali centralni spomenik NOB Like ter položili venec na grobnico narodnih herojev: Marku Oreškoviču, Vlado Cvetkoviču in Opresnici. V popoldanskih urah 9. julija smo prispeli v Udbino, kjer smo se utaborili za dva dni. V tem času so bile izvedene najrazličnejše aktivnosti na kulturnem, športnem, idejnopolitičnem in informativnem področju. Prav tako pa so bili sestanki aktivna ZK in ZSMS. Po četah je bilo izvedeno tudi pismeno tekmovanje z naslovom »TITO-REVOLUCIJA-MIR«. Čas, ki smo ga preživeli v Udbini, je bil izpolnjen z najrazličnejšimi aktivnostmi. Obiskal nas je predsednik RK ZSMS Boris Bavdek in predsednica komisije za mednarodne odnose Tatjana Kraševac. Tovariš Bavdek nas je pozdravil v imenu RK ZSMS, prav tako pa nam je posredoval pozdrave dr. Marjana Breclja, člana predsedstva SRS, ki nam je v Bazi 20 pripel na naš pohodni prapor letošnji spominski trak. Obenem pa nam je zaželel tudi uspešno pot. Potem smo se odpravili k spomeniku žrtvam fašizma, kjer smo se poklonili njihovemu spominu ter položili venec. Po povratku v tabor so sledila športna srečanja z domačini.

10. julij 1980

Naslednji dan nas je čakal naporen pohod. Iz Udbine smo morali namreč prehoditi 26 km v sosedni kraj Donji Lapac. Ta del poti je bil že od vsega začetka zelo zanimiv, saj smo hodili po pokrajini, ki je nas zelo presenečala s svojimi naravnimi kontrasti. Najprej smo se ustavili v vasi Visoč, kjer stoji izredno lep spomenik s preko dvesto vpisanimi imeni žrtev fašističnega terorja. Ob spomeniku smo pripravili krajšo komemorativno slovesnost. Od tu smo krenili po že prej omenjeni poti Ličkega pogorja Pelješevica. Nekoliko daljši postanek smo imeli še na Kuku, kjer so se od nas prisrčno poslovili predstavniki mesta Udbina. Zelo zanimivo je bilo tudi praktično usposabljanje, ki smo ga izvedli na tem kraju. Mnogi so se prvič seznanili s puško, njenim delovanjem in razstavljanjem. Po prihodu v Donji Lapac so sledile še razne druge interesne dejavnosti, predavanje o radioamaterstvu ter delovanju klubov OZN. Popoldne smo imeli komemorativno slovesnost pri spomeniku padlih borcev in žrtvam fašizma. Tu nam je spregovoril Sava Milevstič, predvojni komu-

nist in član francoske komunistične partije iz leta 1932. Naši kulturniki so pripravili kulturni program, zvečer pa je bilo v dvorani kulturnega doma tovariško srečanje z mladino, borci in krajanji. Zelo ganljiv govor je imela naša Albinca Hočevar-Mali (narodni heroj), ki je s svojim visoko donečim glasom marsikomu privabila solze v oči. Njena čustvena navezanost na NOB, na doživljanje tistih težkih dni in njena ljubezen do domovine človeka ne more pustiti ravnodušnega. Potem je sledil zabavni program s plesom, ki je bil tako za nas kot tudi za krajane prijetna popestritev.

11. julij 1980

Od izredno gostoljubnih domačinov smo se morali posloviti. Pot nas je iz Donjega Lapca vodila naprej do mesteca Sab, vendar tokrat z avtobusi. Tu je počila prva puška vstaje na Hrvaškem. Najprej smo obiskali spomenik, ki na izredno veličasten način zajema velik del hriba. Prihodnje leto bo dokončan tudi spominski park. Ob našem obisku so tod odmevali krampi in lopate ter vedra brigadirska pesem. Spregovoril nam je general polkovnik Milan Žeželja, ki je bil takoj po vojni prvi Titov adjutant; to funkcijo je opravljal okrog 15 let. Po svečanosti pri spomeniku smo se odpravili še na ogled muzeja, kjer smo še поблиže spoznali vstajo in druge dogodke iz NOB tega predela Hrvaške. Od tu smo krenili naprej proti Drvarju. Tam smo se najprej ustavili pri spomeniku NOB. O bitki na Drvarju nas je seznanil Janko. Poleg spomenika smo si ogledali še muzej in se povzpeli v Titovo pečino. Slednje je bilo za večino nas še posebej zanimivo. Po zapustitvi Drvarja smo se z avtobusi peljali do Bosanskega Grahova, kjer smo na zanimiv način postavili naš tabor. Poleg priprav na naslednji pohod smo preostali čas namenili za četrte sestanke, na katerih smo analizirali prehojeno pot in razpoloženje v pohodni enoti. Dogovorili smo se za nekatere druge aktivnosti, zvečer smo se zbrali ob tabornem ognju ter se ob zabavnem in kulturnem programu nekoliko povesečili.

12. julij 1980

Ta dan smo vstali nekoliko prej kot običajno, saj smo se na takšen način lahko izognili opoldanski vročini, ki je bila neznosna. Vendar, kot se je pozneje izkazalo, to sploh ne bi bilo potrebno, saj nam je vreme nekoliko prizaneslo. Po prehojenih 35 km poti smo prišli do Bastasev, kjer smo naredili tabor pri tamkajšnji osnovni šoli. V prijetnem okolju pod Glamočkim planinami smo takoj navezali stike z domačini. Na njihovih obrazih se je poznalo, da jim pomeni prihod takšne pohodne brigade pravi praznik. Zvečer smo pripravili pri spomeniku žrtvam terorja pester in zanimiv kulturni program. Veliko je prispevala tudi naša Tončka Vodnik, ki je bila še posebno vestna pri izdelovanju vencev, poleg tega pa je našla čas tudi v kuhinji.

Brigadirska zastava

Vsem navzočim sta spregovorila Janko Gregorič in Albinca Hočevar-Mali. Domačini so bili nad programom izredno navdušeni. V enem izmed šolskih prostorov smo se ob koncu povesečili ob glamočkem kolu

in tako zaključili dan, ki je domačinom kakor tudi nam pohodnikom ostal v nepozabnem spominu.

Dušan Branković
(se nadaljuje)

Vtisi z akcije so nepozabni

Nama z Goranom je bilo zaupano, da sodeluje v mladinski delovni brigadi »Norbert Veber«, in sicer na mladinski delovni akciji v Titogradu. V Ljubljani sva se pridružila še kolegom iz Jesenic in Štor, potem pa smo krenili do Beograda in od tam naprej proti Titogradu. Letošnji organizator te brigade mladih jugoslovanskih železnar je bila železarna Nikšić. Zaradi zamude vlakov smo prispeli v Nikšić med zadnjimi, vendar so nas izredno lepo sprejeli ter pogostili. Priredili so nam brigadirski večer, na katerem smo se brigadirji malo tesneje spoznali. Naslednji dan smo odšli v Titograd, kjer smo se že spoprijeli s težkim in napornim delom na trasi.

Še nekaj o naši brigadi. Ustanovljena je bila 1974. leta na pobudo mladih iz železarne Sisak. Ime, ki ga nosi — Norbert Veber — je nadvse častno. Veber je bil človek, ki je vse svoje življenje posvetil revoluciji, socializmu in samoupravljanju. Bil je sekretar CK ZKH ter član predsedstva CK ZKJ, bil pa je tudi prvi predsednik delavskega sveta železarne Sisak. Tragično je preminil leta 1973. Brigada je doslej sodelovala na sedmih velikih delovnih akcijah širom po Jugoslaviji. Kot zanimivost pa še to, da je vedno doslej osvojila vsa možna priznanja in pohvale na sleherni akciji. Letos je bila predlagana tudi za plaketo »Veljko Vlahović«, ki pomeni največje priznanje na akciji.

Brigada je letos štela 49 brigadirjev, med katerimi pa že tretjič zapovrstjo sodeluje Vebrov sin Mladen, ki je letos dopolnil 15 let.

Prvi teden je brigada delala na izkopih zemlje za kanalizacijo pri novem stanovanjskem naselju v Titogradu, imenovanem Blok 5. Delovni pogoji so bili za brigadirje težki, posebno še zaradi visokih temperatur, pa tudi kategorija tal je bila visoka (4.—5. kategorija). Drugi teden smo delali na izkopu kanalov za PTT omrežje ob avtocesti Titograd—Nikšić. Učinek brigade je bil tukaj 150%. Zadnja dva tedna smo delali na različnih trasah za planiranje zemljišča. Učinek brigade je bil v stalnem vzponu, gibal pa se je od 170—180%, zadnji delovni dan pa je naša brigada skupaj z brigado »Olga Petrov« iz Pančeva naredila dela za 235%, kar je bil rekord akcije. Povprečni učinek naše brigade je bil 160,25%, prednost pred drugo uvrščeno brigado pa je bila le 0,98%.

Zanemarjali pa nismo tudi interesnih dejavnosti. Obiskovali smo najrazličnejše krožke, športne in kulturne dejavnosti, izdajali smo biltene in stenske časopise. Tako je bila ocena interesnih dejavnosti 9,80, kar je bilo več kot dovolj za osvojitve vseh priznanj in traka akcije.

Rad bi napisal še nekaj o življenju v naselju. Bivalni pogoji so bili izredno slabi. Stanovali smo v dijaškem domu, v vsakem paviljonu je bila nameščena po ena brigada, le-ta pa je imela na razpolago po dva WC-ja ter umivalno korito z dvema pipama. V celotnem naselju je bilo 15 tušev za 400 brigadirjev. Problem so rešili na tak način, da so na športno igrišče vsak dan pripeljali dve cisterni vode in tako so se brigadirji pod curkom kopali.

Drugače pa je bila sama organiziranost, tako v brigadi kot tudi na nivoju naselja, dobra. To se je odrazilo tudi ob našem slovesu, ko nam je kanila marsikatera solza za prijateljem, ki smo ga izgubili za vedno.

Za konec pa bi rad citiral misli neke brigadirke, ki jih je napisala v naš bilten: »Bilo nam je težko, a bilo nam je lepo. To pa mi pomeni veliko!«

Rapuc Goran in Klemenčič Maks

Srečanje s Smiljanom Rozmanom

Mladi KS OO ZSM smo se 8. 8. srečali s pisateljem in slikarjem Smiljanom Rozmanom. Z njim smo se pogovarjali o njegovem delu in življenju. Pogovora so se udeležili tudi udeleženci letošnje slikarske kolonije na Ravnah: Avgust Černigoj, Brigita Požegar, Alenka Sottler, Jože Peternelj-Mauser, Slavko Kores in tajnik kulturne skupnosti Bine Bevc.

Dosedanje delo in pot Smiljana Rozmana je predstavil Mirko Angeli. Smiljan je 13-leten deček dočkal vojno in okupator ga je kot zavednega slovenskega fanta odgnal v koncentracijsko taborišče, kjer je dočkal tudi zlom nacizma. Takoj po končani vojni se je vrnil v domovino, končal učiteljsko in nekaj časa poučeval v Lepoglavi. Sedaj živi in ustvarja kot svoboden umetnik v Ljubljani.

Smiljan Rozman je odgovarjal na številna vprašanja mladih v preprostem in šaljivem tonu. Pogovor je predvsem tekkel o njegovih delih — »Družina« in »Ruševine«. Razložil nam je, da sta obe knjigi nastali na osnovi resničnih dogodkov. Veliko je potoval z orkestrom-druščino in doživel precej avantur, ki jih je potem opisal v prvi knjigi. V »Ruševinah«, pa je opisoval bombardiranje zavezniških letal; razmišlja tudi o ruševinah človeštva.

Pisatelj je zaupal tudi, da največ ustvarja dopoldne, seveda pa je pisanje odvisno

od njegovega razpoloženja. Kot svobodni umetnik veliko dela tudi na drugih področjih.

Zanimivost je mogoče tudi ta, da tekstov nikoli ne korigira ter da jih takoj, ko nekaj napiše, odda založniku. Še nikoli ni dobil katerega zavrženega. Tudi osnutka ne pokaže prijateljem niti se z njimi ne posvetoje. Knjige drugih avtorjev sicer prebira, vendar ne daje kakšnih posebnih ocen o njih, niti jih ne primerja s svojimi deli.

Pri filmski ali dramski-gledališki — predstavitvi svojih del daje režiserjem proste roke. Priznal pa je, da s predstavitvijo ni bil vedno zadovoljen.

Pisatelj začetnikom svetuje, naj bi čimveč brali ter da bi si na takšen način ustvarili svoj stil izražanja ter sporočanja misli in čustev.

Zanimiva je bila pripomba tudi Avgusta Černigoja, da dobi neka umetnina svojo pravo vrednost šele takrat, ko pri ljudeh vzbudi zanimanje, ko ob njej pokažejo svoja čustva.

Ob koncu pogovora smo tovariša Smiljana Rozmana povabili tudi na podelitev bralnih značk prihodnje leto, predsednik KS OO ZSM železarne Ravne pa se mu je oddolžil s skromnim darilom.

Karlo Krevh in
Marjana Kjørpenčev

Iz predmestja

Landovici, oba pa sta bila zaradi zaslug proglašena za narodna heroja, v spomin na najsvetlejšo tokove revolucije, ki sta ji na Kosovu dala temelje tudi Boro in Ramiz. V ta namen je bil zgrajen v Prištini tudi dom mladine, ki nosi njuno ime. Je lepo urejen in daje mladini možnosti za delo, sprostitve, zbliževanje ter izobraževanje.

Tako je bil letošnji pohod, ki ga je organizirala RK ZSMS, posvečen tudi tema dvema junakoma Kosova. Pohod je bil dvodnevni, iz Slovenije se ga je udeležilo 38 pohodnikov.

Vsi udeleženci smo se zbrali 1. julija v Djakovici, od tam pa smo odšli v Peč, kjer je bila osrednja proslava. Prisostvovali smo velikemu uri zgodovine o zasedanju prve seje komiteja ZKJ za Kosovo in Metohijo, položili pa smo tudi venec na spomenik revolucije v Karagaču. V Prilepu smo potem poslušali predavanje o operacijah partizanskega odreda Emil Dukarev leta 1943.

V Prizrenu smo bili tudi na grobu Bora in Ramiza, kjer smo položili vence.

Med našim bivanjem na Kosovu smo obiskali brigadirje na zvezni delovni akciji Ibar—Lepenac v naselju Heroji Kosova. Enkratno pa je bilo tudi srečanje z mladimi Prištine v mladinskem domu Boro in Ramiz. Skratka, bivanje je bilo izredno prijetno in pristrčno, pa tudi gostitelji so nas toplo sprejeli. Škoda, da je bila organizacija slovenskih pohodnikov za to srečanje slaba, saj so si pohodniki morali doplačati vožnjo za poslovni vlak, rezervacije na vlaku Beograd—Ljubljana pa so bile kupljene za napačen datum, tako da smo morali potovati na hodnikih. Mislim, da se bo potrebno naslednja leta za takšne ali podobne pohode temeljiteje pripraviti, vsaj kar zadeva organizacijsko plat.

Silvo Zaluberšek

Pohod '80 — vtisi s Kosova

Boro in Ramiz sta simbola bratstva in enotnosti vseh narodov in narodnosti Kosova in Jugoslavije. Oba spadata med najsvetlejšo like naše revolucije. Sta primer neustrašnih junakov v boju za nacionalno osvoboditev, sta kovača bratstva in enotnosti. Eden od njiju je bil organizacijski sekretar, drugi pa član biroja okrožnega komiteja KPJ za Kosovo od leta 1937. Bila sta organizatorja partije in SKOJ-a v Peči 11. maja 1940. leta, ko so pozivali ljudi k boju proti fašistični nevarnosti in za enakopravnost Albancev na Kosovu z drugimi narodi in narodnostmi Jugoslavije. Bila sta nosilca borbe proti frakcionizmu, za organizirano in revolucionarno krepitev partije

po prihodu tovariša Tita na njeno čelo. Bila sta organizatorja oborožene vstaje in narodnoosvobodilne borbe na Kosovu ter dosledna boreca za nacionalno krepitev in enakopravnost, za zaščito albanskega naroda pred podjarmljenjem velikosrbske buržoazije in buržoaznega režima, za zaščito Srbov in Črnogorcev pred mučenjem fašistov in domačih izdajalcev, za izobešanje parol proti okupatorju. Na peti državni konferenci v Zagrebu je bil Boris Vukmirovič izbran za kandidata člana CK KPJ, postal je sekretar, Ramiz Sadiku pa član pokrajinskega odbora za Kosovo in Metohijo. Oba sta padla v borbi proti okupatorju in domačim izdajalcem 10. aprila 1943 v

Nezakonite vselitve v družbena stanovanja in pravne posledice

Namen tega članka je, da opozorimo vse, ki bi se nameravali na nezakonit način vseliti v družbeno stanovanje, na pravne posledice takega dejanja. Povod za to, da objavimo, kar je sicer zapisano v zakonu o stanovanjskih razmerjih in tudi v kazenskem zakoniku, so vse bolj pogoste nezakonite vselitve v stanovanja, nad katerimi ima pravico uporabe in razpolaganja naša delovna organizacija. Letos 3. avgusta smo imeli zadnji tak primer. Okoli tretje ure zjutraj se je nasilno vselila v naše stanovanje delavka, ki ni zaposlena pri nas. Z otrokom in s svojo materjo se je nastanila v stanovanju na Čečovu 50, ki ga je naš delavec pripravil za primopredajo. Na vratih so bile vidne posledice vloma. Skoraj pri vseh nezakonitih vselitvah gre za socialne primere, zato je težko doseči izpraznitev stanovanja.

Ker opažamo porast takih vselitev, menimo, da so storilci teh kaznivih dejanj neobveščeni o posledicah ali pa računajo s toleranco tako stanodajalca kot organov kazenskega pregona. V času, ko si na vseh področjih prizadevamo napraviti večji red, ni mogoče več pričakovati odstopanj od zakonskih določil.

Posledice nezakonite vselitve, ki prizadenejo storilca, so dvojne. Kaznivo dejanje nezakonite vselitve obravnava tako zakon o stanovanjskih razmerjih v členih 53, 56 in 97 kot tudi kazenski zakon SRS. V teh členih je zapisano, da stori tisti, ki se vseli v družbeno stanovanje preden je sklenil stanovanjsko pogodbo, kaznivo dejanje. Zagrožena je kazen do leta dni zapor ali do 50.000 din. Postopek se uvede po uradni dolžnosti ali pa na zahtevo stanodajalca. Opozarjamo, da zahteve, ko

je postopek že sprožen, ni mogoče več umakniti, ker teče po uradni dolžnosti.

Druga posledica, ki zadene tistega, ki se je nezakonito vselil, je civilnopravne narave, in sicer zahtevek po izpraznitvi stanovanja. Železarna Ravne vloži zahtevek za izpraznitev pri upravnem organu skupščine občine, pristojnem za gospodarske zadeve. Omenjeni organ zasliši stranko, ki se je vselila, nakar izda upravno odločbo o izpraznitvi stanovanja. Omenjeno odločbo vroči stranki. Če je leta ne sprejme, se odločba nabija na njena vrata in se smatra, da je vročena. V odločbi je postavljen rok, v katerem mora stranka izprazniti stanovanje. Če v tem roku ne izprazni stanovanja prostovoljno, sledi prisilna izpraznitev — deložacija. Pri taki prisilni deložaciji sodeluje predstavnik občinskega upravnega organa, ki je izdal odločbo, predstavnik stanodajalca, delavci milice, delavci komunalnega podjetja in po potrebi predstavnik občinskega organa socialnega skrbstva. Delavci komunalnega podjetja iznosijo stvari, delavci milice pa po potrebi nasilno odvedejo storilca. Če je potrebno stvari skladiščiti, se to opravi na stroške tistega, ki se je nezakonito vselil. Tudi celotni postopek poteka na stroške le-tega. Po odločbi 56. člena zakona o stanovanjskih razmerjih ne pripada storilcu niti najnujnejši prostor, ali z drugimi besedami, postavi se na cesto.

Na koncu naj še pripomnimo, da je tako dejanje v škodo vsem drugim delavcem, ki leta potrpežljivo čakajo na stanovanja in niti pomislijo ne, da bi na nezakonit način uveljavljali svoje pravice.

Rajko Stropnik

o delu DPD Svobode Prevalje, ki velja v ravninski občini za eno zelo uspešnih, razpravljali tudi na seji sveta krajevnih skupnosti in ZKO Ravne. Na Prevaljah ugotavljajo, da sta še najbolj uspešni glasbena in oderska sekcija, pa tudi druge sekcije ne zanemarjajo svojega dela. Kulturni delavci pri DPD Svoboda pa poudarjajo, da bi lahko bile njihove sekcije še uspešnejše, če bi bilo bolj urejeno financiranje kulturne dejavnosti.

KS ČRNA NA KOROŠKEM:

BOGATEJŠI ZA KULTURNI DOM IN SPOMENIK NOV

V okviru jubilejnega 25. tradicionalnega koroškega turističnega tedna, ki je potekal od 9. do 17. avgusta v Črni, so Črnjani svečano odprli lep in funkcionalen kulturni dom in pred njim odkrili spomenik NOV. Kar 221 imen krajanov Črne in okolice, ki so svoja življenja izgubili v boju z okupatorjem, v taboriščih in v izgnanstvu, je vlitih v jeklene plošče, ki sestavljajo spomenik. Poleg spomenika pa so črnjanski borci dali izdelati tudi »Knjigo-spomenik«. Zbral in opremil jo je domačin Aleš Mrdavič, grafično oblikoval in opremil Pavel Florjančič, izdal in založili pa krajevna organizacija ZB NOV in ravska kulturna skupnost. V njej je 221 življenjepisov črnjanskih žrtev.

Za letošnji jubilejni koroški turistični teden pa so se v Črni še posebej potrudili. Tako so poleg bogatega kulturnega programa, ki je potekal ves teden, pripravili še nekaj zanimivih razstav. Rekordno število obiskovalcev si je ogledalo razstavo mineralov in fosilov, domačih ročnih del, slik partizanskega fotoreporterja Edija Šelhausa in črnjanske alpinistične odprave ter likovnih del Boštjana, Koprivnika in Slivnika.

Kljub temu, da so bili delavci črnjanske krajevnne skupnosti julija in avgusta precej prisotni tudi pri gradnji kulturnega doma in pri pripravi in organizaciji koroškega turističnega tedna, niso niti za hip odstopili od aktivnosti

Kot smo zvedeli, pa bodo na Prevaljah tudi to uredili. Ze te dni je v obravnavi nov samoupravni sporazum o medsebojnem sodelovanju DPD Svobode in prevalske krajevnne skupnosti. Z njim naj bi v prihodnje poskušali urediti tudi financiranje kulturne dejavnosti v KS Prevalje. Tako nameravajo izdelati ključ, po katerem bo DPD Svoboda dobilo od krajevnne skupnosti določena sredstva za dejavnost svojih kulturnih sekcij.

pri uresničevanju krajevnne samouprave. Tako so z zbori občanov, na katerih so krajski razpravljali o elementih srednjeročnega plana za obdobje 1981—85, končali že julija. Torej bodo lahko v Črni že v jesenskem obdobju pristopili k izdelavi in razpravi o samoupravnem sporazumu o temeljnih plana za naslednje srednjeročno obdobje.

»Za Črnjane bo usklajevalni postopek samoupravnega sporazuma o temeljnih plana na nivoju občine in naše krajevnne skupnosti velikega pomena. Z novim sporazumom bomo namreč poskušali že v začetku naslednjega srednjeročnega obdobja z večjimi delovnimi organizacijami v Mežiški dolini doseči sporazum, po katerem bi te organizacije v prihodnje nudile več delovnih mest za zaposlitev žensk,« je dejal **Marjan Lačen**, predsednik sveta krajevnne skupnosti.

Kot že rečeno, v KS Črna ne bo v jesenskem obdobju nič manj aktivnosti. V Žerjavu bo treba dokončati gradnjo nove trgovine. Krajevni skupnosti Mežica in Črna ter RTV Ljubljana pa bodo združili sredstva za posodobitev RTV pretvornika na Šumahovem vrhu. Tudi gradnja družbenih stanovanj v Rudarjevem naj bi v jesenskem obdobju bolj napredovala. Delavci TOZD Stavbenik Prevalje, delovna enota Črna, gradijo še zadnja dva stanovanjska bloka

Iz naših krajev

KS PREVALJE:

BOLJ UREJENO FINANCIRANJE KULTURNE DEJAVNOSTI

»Kljub poletnemu vzdušju te dni tudi v prevalski krajevni skupnosti, z nič zmanjšano aktivnostjo, potekajo priprave za samoupravno in prostorsko preoblikovanje krajevnne skupnosti,« je povedal **Adolf Černeck**, predsednik sveta krajevnne skupnosti. »Tako smo na Prevaljah čez poletje pripravili že vse potrebno, da bodo lahko v jesenskem obdobju nemoteno potekale že spomladi začete aktivnosti reorganizacije naše krajevnne skupnosti. Do jesenskih razprav, ki jih bosta organizirali in vodili KK SZDL in krajevna skupnost in ki bodo potekale po zaselkih, ulicah in stanovanjskih soseskah, pa moramo samo še dopolniti statut krajevnne skupnosti in nekatere druge samoupravne akte. V jesenskih razpravah, ki bodo tekale vse do leta 1982, hoče-

mo namreč na Prevaljah izvedeti, kaj naši krajski menijo o bližnji predvideni reorganizaciji krajevnne skupnosti in kaj o konkretnih programih.«

Ker so v prevalski krajevni skupnosti letošnji program, ki se financira s sredstvi krajevnega samoprispevka, že v celoti realizirali, zgradili so družbeni dom, uredili nekatere lokalne ceste, kanalizacijo in razsvetljavo, bodo zato že na jesenskih razpravah sestavili nov program komunalnih potreb za prihodnje leto. Pravijo pa, da se bodo tudi v letu 1981 pri vseh ureditvenih delih vedli stabilizacijsko.

Poleg uresničevanja krajevnne samouprave pa precej pozornosti posvečajo tudi kulturnemu življenju v kraju in delovanju kulturnih sekcij. Tako so zadnje čase

Končno so Črnjani dobili svoj kulturni dom

za trg. Z njuno dograditvijo bo v naselju Rudarjevo zaključena blokovna gradnja družbenih stanovanj. Kot smo zvedeli, naj bi že

v prihodnjem letu pričeli graditi nova stanovanja na Pristavi, začeli pa naj bi tudi z adaptacijo starih hiš v centru Črne.

KS KOTLJE:

BESEDO IMA HOTULJKA

Tokrat smo si za našo sogovornico izbrali 68-letno Marijo Štruc. Stari Hotuljci pa jo kličejo kar Zdobčeva mama.

»Kaj ne bi vedela, kako deluje naša krajevna skupnost, razna društva in organizacije, saj sem že vsa leta od svobode predsednica socialnega varstva v Kotljah,« je pričela naš pogovor Marija Štruc.

»Ali je sedaj kaj drugače v Kotljah, ko imate svojo krajevno skupnost?«

»Že prej, ko je v Kotljah delovala vaška skupnost, smo bili Hotuljci tesno povezani med seboj in vaško skupnostjo.

Seveda smo sedaj s krajevno skupnostjo dosti bolj močno povezani in tudi bolj učinkoviti. Kljub temu, da je sedaj tudi več težav in problemov, se ne pritožujemo. Vsi namreč vemo, da v krajevni skupnosti še nikoli nismo bili tako zastopani, kot smo danes. V njej je delegat kmetov, delavcev in tudi »gospodov«, če lahko tako rečem.«

»Pa so tudi drugi takega mnenja?«

»Mislim, da so! So pa tudi taki v Kotljah, ki nimajo potrpljenja. Ti bi radi, da bi se vse uredilo kar čez noč. Jaz pa pravim, da imajo težave tudi dosti večje krajevne skupnosti, kot je naša. Danes čudežev ni!«

»Za hotuljsko krajevno skupnost bi skoraj lahko rekli, da jih dela?«

»Ne bom nič hvalila in kritizirala. Za to, kar smo dosegli, smo morali trdo delati. No ja, seveda so nam pomagali pri ureditvi Prežihove bajte in spomenika Prežihovega Vorancu tudi mnogi drugi. Sami vsega ne bi mogli narediti. Tega se vsi zavedamo. Zato smo tudi vsem hvaležni, da so nam priskočili na pomoč. Pa še kako smo ponosni na urejen Pre-

ški vrh in na kulturni dom! Kar pogledate si ga, kako je lep. Šele danes vidim, da ni nič čudnega, če smo ga toliko let tako po malem »flikali.« Končno smo ga le uredili.«

»Pa ste Hotuljci povsod tako uspešni?«

»Ne bi rekla. Veste, sam čudež bi bil, če bi v tako kratkem obdobju lahko uredili kraj in odpravili vse nepravilnosti. Že naše neurejene lokalne ceste so dovolj zgovoren dokaz, da nismo povsod tako uspešni. Še sreča, da imamo nekaj kilometrov asfaltiranih cest, saj so vse druge — makadamske — v samih luknjah. Da so take, je bojda krivo to, da nimamo peska za »flikanje« lukenj.«

»Pa ga res nimate?«

»Seveda ga ni, vsaj tako pravi- jo! Jaz pa mislim, da je peska še povsod dovolj, samo ob cestah ga ni. Res pa je tudi, da danes ne pustijo kar tako kopati peska. Stare gramozne jame nam še danes niso v ponos.«

»Če Hotuljci nimate drugih težav, kot samo neurejene ceste, potem ste lahko srečni?«

»Seveda so še tudi druge težave. Vendar sem najprej spregovorila o tistih, ki jih drugi ne vidijo. Drugače pa je težav kar precej. Le kje jih danes ni, ko pa ni tega in onega.«

»Ali imate v mislih preskrbo?«

»Ja, prav to. Pogovori o preskrbi so danes že zelo popularni. Tudi v Kotljah negotovanja ne manjka. Mogoče smo lahko še najbolj upravičeni, če kdaj o čem po- tožimo. Kar pogledate, pred leti nas je bilo okrog 700 Hotuljcev. Danes nas je za nekaj sto več. Še vedno pa imamo samo eno trgovino. Da pri nas ni tega in onega, niso krive naše trgovke, ampak trgovska podjetja, ki ne zgradijo nove, dosti večje trgovine.«

Vrtičkarju
v veselje

»Baje ni nič boljše tudi z vašim turizmom?«

»Ne vem več, kateri dan je že bil v juniju, ko se je z Raven proti Preškemu vrhu kar vlekla ka- ča avtobusov. Veste, sedaj si lju- dje radi pridejo v Prežihove Kot- lje ogledat Prežihovo bajto. Prav zato bi morali več storiti za naš turizem. Poskrbeti bo treba tudi za okrepčilo na Preškem vrhu. Nič hudega ne bi bilo, če bi tam

prodajali brezalkoholne pijače. Z leti bo treba urediti tudi večji hotel. Mislim pa, da bi najprej morali popraviti gostišče Rimski vrelec. Pri Toniju so nekaj že storili za razvedrilo. Tudi drugod bi morali. Zelo me jezi to, da danes vsi znajo samo kritizirati po časopisju naš Rimski vrelec. Nihče pa neče kaj svetovati in poma- gati.«

Pogovarjal se je: F. Rotar

TUJKE IN KRATICE

AKONTACIJA — izplačilo dela denarnega zneska, ki v celoti do- spe v plačilo kasneje.

AKTIVA — knjigovodski po- jem v bilanci stanja, ki daje pre- gled vseh sredstev in vseh terjat- ev, izražen v denarju po funk- cionalnem zaporedju.

AKUMULACIJA — ustvarjeni narodni dohodek, ki se deli na akumulacijo, splošno potrošnjo in osebno potrošnjo. Z izločitvijo iz potrošnega dela narodnega do- hodka se zagotavljajo (akumulir- ajo) sredstva za razširitev obse- ga proizvodnje (gospodarski raz- voj), s katerim se v prihodnosti omogoča realizacija večje potroš- nje.

AMORTIZACIJA — materialna obraba, izrabljanja in iztrošnja osnovnih sredstev ob istočasnem zmanjšanju njihove vrednosti in prenašanju te vrednosti na pro- izvodnjo.

ATEST — pisno potrdilo, ki ga izda pristojni organ o lastnosti proizvoda.

AVAL — menično jamstvo, s katerim se zagotavlja izplačilo menice.

AVANS — dogovorjen znesek denarja, ki se ga vplača vnaprej.

BARTER POSEL — vrsta kom- penzacijskega posla, pri katerem se izvrši neposredna blagovna menjava med domačo OZD in tu-

jim podjetjem, v praksi predvsem iz držav SEV.

BILANCA — dvojni pregled zbirno prikazanih sredstev, raz- vrščenih po določenih kategori- jah, izražen vrednostno. Leva stran bilance je aktiva (prika- zuje lastnino in vse terjatve), de- sna stran bilance pa pasiva (kaže vire sredstev).

CERTIFIKAT — potrdilo o ka- kovosti.

CIF (cast, insurance, freight) — klavzula o pogodbi o pomembnem prevozu blaga, ki pomeni, da do- govorjena cena obsega: ceno bla- ga, zavarovanje in prevoz do pri- stanišča, kjer bo blago iztovor- jeno.

ČEK — pisni dokument — na- log banki, da določeni osebi (pri- nesitelju) izplača navedeni znesek denarja.

ČISTI DOHODEK — del do- hodka TOZD, namenjen za oseb- ne dohodke, za skupno porabo, za razširitev materialne osnove dela kot tudi za ustvarjanje rez- zerv in njihovo obnavljanje.

DESIGN — oblikovanje proiz- vodov z estetskega in funkcional- nega stališča, pri katerem se upo- števa material, barva, zahteve in tudi oblikovanje kupčevega okusa.

Oglar

DEVALVACIJA — zmanjšanje vrednosti domače valute v odnosu do zlata in druge valute, nasproti kateri se meri.

DEVIZNI TEČAJ — v domačem denarju izražena cena tuje valute.

DOHODEK — v najširšem smislu je dohodek ostanek prihodka, potem ko so poravnani stroški poslovanja, amortizacije in nekatere obveznosti. Dohodek je del skupnega prihodka družbe v denarni obliki kot rezultat skupnega družbenega dela v pogojih socialistične blagovne proizvodnje.

DROBNI INVENTAR — vrsta sredstev za delo, katerih rok trajanja je največ eno leto in je njihova vrednost (cena) nižja od z zakonom določene višine.

DUMPING — izvoz po cenah, nižjih od tistih, ki se v istem obdobju in pri istih pogojih zahtevajo od kupca na domačem tržišču.

EKONOMIČNOST — ekonomski princip poslovanja, ki zahteva, da se proizvodnja in druge

faze procesa reprodukcije razvijajo s kar najmanj stroški.

EMBARGO — prepoved uvoza ali izvoza blaga v odnosu do neke države ali skupine držav. Prepoved predpisuje država iz ekonomskih in političnih razlogov.

ENOSTAVNA REPRODUKCIJA — obnavljanje elementov proizvodnje v nespremenjenem obsegu, ponavljanje proizvodnega procesa brez kakršnihkoli sprememb v obsegu in strukturi naloženega kapitala.

ESKONT — diskont — prodaja terjatev, ki še niso dospele z odbitkom obresti od trenutka prodaje do trenutka zapadlosti.

EGS (EVROPSKA GOSPODARSKA SKUPNOST) — ustanovljena leta 1957 s pogodbo med Francijo, ZR Nemčijo, Belgijo, Italijo, Holandijo in Luksemburgom, od leta 1973 pa so v sklopu EGS še Velika Britanija, Irska in Danska. Namen je ustvariti svobodno gibanje blaga in storitev, delovne sile in kapitala med članicami.

Slikanje glave v našem zdravstvenem domu

ZDRAVJE

NEGA NOHTOV

Pri higieni rok skrbimo tudi za nego nohtov, ki morajo biti kratki, gladki in čisti. Nesnaga na rokah se zbira največ pod dolgimi nohti in okoli njih, zato naj ne segajo čez konce prstov. V zanohtju so pogosto tudi jajčeca glist, predvsem pa množica bolezenskih mikrobov, ki pridejo, posebno pri praskanju, v ranice na koži ali sluznici in povzročajo vnetje.

Pri umivanju rok si nesnago iz zanohtja odstranjujemo s krtačko za roke, a kožico si pri brisanju rok zatiskujemo z brisačo. Na rokah režemo nohte v loku, na nogah pa ravno, da ne zaraščajo v meso. Nato s pilico za nohte zgladimo rob nohtov in očistimo zanohtje.

Nohte na rokah si porežemo vsaj enkrat tedensko, najbolje po umivanju in kopanju. Pri tem moramo paziti, da se ne ranimo in okužimo, ker lahko dobimo gnojno vnetje prsta (panaricij). To lahko dobimo tudi, če grizemo za-

nohtnice, ki pa ne nastanejo, če kožico redno zatiskujemo. Imeti moramo osebni pribor za nego nohtov, ki ga redno čistimo in negujemo.

Krhke nohte, ki se radi lomijo, je treba mazati z oljem ali s kremo za roke. Nohti imajo večsah bele lise, ki so prirojene ali pa nastanejo zaradi poškodbe. To so tako imenovani »cvetoči nohti«. V nohte se lahko naseli plesen, lišaj ali luskavica, ki jih izobličijo. Nohti lahko odpadejo pri zastrupitvi z arzenom ali po poškodbi z udarcem, pri čemer nastane modrikasta podnohtna podpludba.

Nehigienična razvada je grizenje nohtov. Tudi vrtanje s prsti po nosu, ušesih ali ustih in slinjenje prstov je nehygienično in neestetsko, prav tako pljuvanje v roke pred delom. Tudi lakiranje nohtov ni v skladu s higieno, ker se pod lakom ne vidi umazano zanohtje in ker acetom, s katerim odstranjujemo lak, kvari nohte.

NEGA LAS IN LASIŠČA

Lasje in lasišče zahtevajo skrbno nego in čistočo, kajti na njih se hitro nabere prah in druga nesnaga iz ozračja ter loj in prhljaj s kože. Na zanemarjenih lasih in lasišču se lahko pojavijo lasna plesnoba (trihofitija), uši, ščitavica (favus) ter gnojna vnetja kot posledica praskanja. Tudi prhljaj (seborreja) je lahko nalezljiva bolezen lasišča.

Lasje moramo večkrat na dan počesati in krtačiti vsaj enkrat dnevno po pet minut. Najbolje je, da to opravimo zvečer pred spanjem, ker s tem odstranimo nesnago, prah in prhljaj ter pospešimo krvni obtok. Lasje dobijo sijaj, postanejo gosti in lepi.

Ne uporabljajmo najlonskega česalnega pribora, temveč ščetko iz ščetin in rožen glavnika. Ščetka in glavnik morata biti čista in naj pripadata samo eni osebi. Vsako-

krat, ko si umijemo glavo, operimo tudi ves pribor za nego las.

Lasje moramo redno striči. Tudi pri ženskah imajo kratki lasje prednost, ker jih laže negujemo. Striženje utrjuje zdravje las, toda ne pospešuje njihove rasti.

Masaža s prsti, kontrastno polivanje in otiranje z grobo brisačo oživljajo krvni obtok v lasišču in lasem več koristijo kot razni tonikumi in losioni. Pri masaži prsti ne smejo drseti po lasišču. Lasje je treba umiti na vsaka dva tedna, mastne in umazane lasje pa tudi vsak teden, z nevtralnimi milom ali šamponom. Koristno je umivanje las s kamiličnim čajem ali z rumenjakom.

Prepogostno umivanje lasem škodi, ker jim odvzame naravno zaščitno maščobo. Voda za umivanje glave naj ne bo prevroča in po možnosti naj bo mehka. Po

umivanju si lasje dobro splahnimo s toplo in na koncu še z okisano vodo, obrišimo jih z brisačo in čimprej posušimo na soncu, pri peči ali s sušilcem za lasje. Pri tem jih češimo.

Gretje lasem ne škodi, seveda če ni prevroče. Las pri česanju ne vlažimo z vodo, kajti to lahko povzroči, da začno izpadati. Normalno izpadanje las je spomladi in jeseni močnejše.

Naraven sijaj in živost las bomo dosegli z biološko polnovredno prehrano. Uživajmo mnogo mleka in mlečnih izdelkov, jajčni rumenjak, sadje in zelenjavo.

Lasem sta potrebna čist zrak in sonce, zato bodimo večidel razoglati. Pokrivalo škoduje zdravju las in lasišča, ker koža pod njim ne more dihati, posebno, če je pokrivalo tesno. Če se lasišče pod njim pot, lahko nastane plesn. Lasišče naj se čimveč zrači.

Slab vpliv na lasje ima električno trajno kodranje zaradi pretiranega gretja, ki povzroči krhkost in lomljivost las, lahko pa tudi opekline lasišča. Enako škodi kodranje s segretim škarijami za kodranje. Tudi tupiranje lasem ne škodi. Če jih tupiramo, jih moramo zvečer in zjutraj temeljito prečesati. Lasem škodita barvanje in beljenje.

-ts-

ZAHVALA

Zahvaljujem se za prisrčno slovesnost, ki mi jo je Društvo upokojencev Ravne priredilo ob praznovanju moje stoletnice, in vsem, ki so mi ob tej priložnosti osebno ali pismeno čestitali ter me obdarovali s cvetjem in darili.

Posebno se zahvaljujem govornikom Društva upokojencev Ravne, Skupščini občine Ravne, Krajevni skupnosti Ravne, sindikatu valjarne Železarne Ravne in seveda godbenikom, ki so me resnično razveselili in počastili s svojim igranjem.

Mirko Roženek

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem skladiščnikom v skladiščni operativi, nabavni službi, sindikatu tozda komerciala in aktivu ZB železarne za lepa darila in poslovilne besede vodji skladiščne operative.

Posebej se zahvaljujem tov. Avgustu Erjavcu in tov. Zinki Pandev za izkazano pozornost.

Vsem želim še veliko delovnih uspehov in zdravja.

Franc Zabel

S KNJIŽNE POLICE

»Bolnik je sam svoj zdravnik in zdravnik je samo njegova pomoč«

Paracelzus

Prav tako so le pomoč pri zdravljenju razni poljudno-znanstveni in drugi zdravstveni priročniki. Danes vam med njimi predstavljamo nekaj novih.

Janko Popovič, Bolečina v križu in išias, poljudno-znanstveni priročnik, MK, Lj., 182 str. in barvna priloga, 295 din.

Delo domačega strokovnjaka podrobno obravnava zelo razširjene, a še malo poznane bolezni hrbtenice; govori o tem, kakaj težave nastanejo, kako se jih da omiliti ali odpraviti; seznaniti nas s pravilnimi in napačnimi držami pri domačih ter pri službenih delih; opozarja nas na zdravo spanje in na ustrezno obutev. V knjigi je tudi seznam športnih dejavnosti, primernih za »hrbteničarje«, poglavje o telesni teži in prehrani, dodano pa je tudi razmišljanje o zdraviliščih in njihovi terapevtski vrednosti.

Pierre Bakouche, Glavoboli in migrena, poljudno-znanstveni zdravstveni priročnik, MK, Lj., 154 str. 265 din.

Pred nami je knjiga — ne preobsežna, ne pretežka in ne presnaga, — ki naj bi pomagala bolj razumeti vzroke za migrenske in druge glavobole; z njeno pomočjo naj bi se zdravili, lajšali ali celo preprečevali to hudo nadlogo. Uvodničar prof. Jean Nick pravi: »Ko boste knjižico zaprli, boste vedeli o migreni toliko, ali pa vsaj toliko, kot mnogi specialisti.«

Louis Cournot, Srčni infarkt, poljudno-znanstveni priročnik, priročnik, MK, Lj., 160 str. 295 din.

Prvi del knjige prinaša medicinsko razlago infarkta, pojasnjuje delovanje srca, arteriosklerozo, govori o elektrokardiogramu in o zdravljenju bolezni. Drugi del daje obilo napotkov za »vrni-

tev v vsakdanje življenje« po infarktu.

Delo želi torej samo prispevati k boljšemu razumevanju med bolnikom in zdravnikom, med bolnikom in boleznijo.

Ilse Döring, Telovadba za vsak dan, priročnik, MK, Lj., 155 str. 225 din.

Nadvse praktičen, nazoren in in enostaven priročnik, vsestransko razumljiv in tako rekoč »za takojšnjo uporabo«. Če se bomo držali navodil v knjigi, nam avtorica obeta skladne, mehke kretnje, gibčnost, lepo držo in prožne sklepe. Mimogrede spregovori tudi o obleki, ki najbolj ustreza določeni telesni konstrukciji.

Helga Köster, Dietna kuhinja, priročnik, MK, Lj., 170 str. 245 din.

Čeprav dandanes vedno bolj težimo k zdravemu načinu življenja, so »samomori z nožem in vilicami« vse pogostejši. To velja tudi za naše razmere, le da pri nas največkrat ni vzroka za preveliko telesno težo preobilna, ampak nepravilna prehrana. Priročnik vsebuje dobro preizkušen program »1000 kalorij dnevno« z več kot 400 recepti.

Ljubiša Grlić, Užitne divje rastline, priročnik, CZ, Lj., 326 str. 570 din.

Ljubiša Grlić je pionir na področju raziskovanja prehrabnih vrednosti užitnih rastlin, ki prosto rastejo v naravi po vsej naši državi. Poleg morfološkega opisa vsake vrste so v knjigi navedena tudi rastišča ter najprimernejši čas za nabiranje; opisani so užitni deli ter načini njihove uporabe v prehrani. Pri številnih rastlinah najdemo tudi podatke o prehrani in vitaminski vrednosti.

Priročnik dopolnjuje nad 460 izvrstnih, v naravi posnetih barvnih fotografij. Dobrodošel bo predvsem pripadnikom SLO, zlasti v težkih elementarnih nesrečah in v primerih vojne, lakote ali pomanjkanja.

(Po Knjigi '80)

Razušeno

Jože Peternej,
udeleženec
letošnje slikarske
kolonije

Slikarska kolonija Ravne '80

Letošnje slikarske kolonije na Ravnah so se udeležili: Slavko Kores, akademski slikar, Franc Boštjan, slikar, Jože Peternej — Mauer, slikar, Smiljan Rozman, pisatelj in slikar, Avgust Černigoj, akademski slikar, Alenka Sottler, študentka ALU, Brigita Požegar, študentka ALU.

Kar navadili smo se že, da vsako poletje prihajajo k nam slikarji iz različnih koncev Slovenije. Tudi to vemo, da vselej pridejo akademiki skupaj z onimi, ki teh naslovov nimajo. Srečamo jih na kmetijah, na vogalih tovarniških hal in znotraj njih. Za teden, dva, delajo med nami, dihajo isti zrak, hodijo po istih ulicah. Pravzaprav je to neka oblika svobodne menjave dela, le da se tega oboji morda mnogo premalo zavedamo.

Potem je čez mesec ali kaj običajno otvoritev razstave slikarske kolonije. Tedaj se ob razstavljenih delih v poprečju odločamo po načelu: »mi je všeč — mi ni všeč«. Pač preprosto zato, ker nam manjka vednosti in poznavanja likovne umetnosti. Kolonija pa naj bi take pregrade trgala tudi s tem, ko slikarji gredo in ustvarjajo med delavci in so vsak trenutek pripravljeni prijazno odgovoriti na njihova vprašanja. Veselijo se, kadar zaznajo v človeku preblisk razumevanja za lastno delo. Je pa teh neposrednih stikov med enimi in drugimi še vse premalo.

Kakorkoli že, slikarska koloni-

ja je dobila veljavo in pomen ne le na Ravnah — tudi v širšem slovenskem prostoru ni neznana. Že deset let zapovrstjo slikarji »zapisujejo« podobo železarne in okolice Raven, kakor jo doživijo in občutijo, da smo potem včasih presenečeni nad svojim »slepim« očesom. Res, za nas ima včasih pač samo svojo osnovno funkcijo in pomen, v slikarju pa lahko vzpodbudi asociacijo npr. človeške glave, figure, skratka nekaj presenetljivo drugačnega. Take predmete, ki asociirajo na figuralko, je letos slikala študentka ALU, Alenka Sottler. Njena in dela vseh drugih udeležencev boste videli na razstavi slikarske kolonije. Upajmo, da ne le v Likovnem salonu, ampak tudi v naših jedilnicah in ne nazadnje po naših domovih, saj smo neuradno obveščeni, da bo razstava prodajna.

Kot organizatorji smo se pri slikarjih menda dobro odrezali, posebej veseli so bili redkih stikov z delavci; so pa izrekli tudi nekaj kritičnih na račun pomanjkanja kriterijev za izbiro udeležencev.

Z. Strgar

REKREACIJA IN ŠPORT

REKREACIJA IN ŠPORT NOGOMET — KOROŠKA — FUŽINAR

Naši selekciji — člani in mladinci — sta v pretekli sezoni tekmovali v drugi republiški ligi — vzhodna skupina. V sezoni 1980/81 tekmujejo obe selekciji na enaki ravni, vendar z imenom Koroška-Fužinar. Spremembo naziva nosilca selekcije so naredili predvsem organizacijske težave. Le na Ravnah so namreč vsi pogoji za nastopanje v republiški ligi: ograjeno igrišče, primerne garderobe s sanitarijami in sodniški prostori. V pretekli sezoni so bile velike težave z igralnim prostorom, ker sta istočasno tekmovala Koroška in Fužinar. Tudi funkcionarji niso bili vedno enotnega mnenja. Upamo, da bo ta malenkostna organizacijska sprememba vplivala na boljšo igro in uvrstitev predvsem članske selekcije.

V okviru priprav na novo tekmovalno sezono je imela članska selekcija tri prijateljska srečanja. Dvakrat je premagala Korotan s 3:2 in 4:2, tekmo z republiškim ligašem Železničarjem iz Maribora pa izgubila s 4:2.

1. kolo vzhodne republiške lige — PTUJ : KOROŠKA-FUŽINAR 3:1

V vzhodni republiški ligi tekmujejo Elkoj, Ptuj, Koroška-Fužinar, Kovinar, Maribor, Pragerško, Savinjska-Vranjsko, Osankarice-Konjice in Steklar iz Rogaske Slatine.

Na gostovanju v Ptuj so naši nogometaši izgubili prvo prvenstveno tekmo proti združeni ekipi

Drave in Aluminija, ki nastopa z imenom Ptuj, s 3:1.

Tudi mladinska selekcija igra v osemčlanski ligi. Sedem nasprotnikov je enakih kot pri članih, le namesto Kovinarja nastopa mladina Maribora. Prav tako kot člani so tudi mladinci gostovali v Ptuj in izgubili prvenstveno srečanje s 3:1.

ODBOJKA — ČLANI FUŽINARJA V 1. B ZVEZNI LIGI

V tekmovalni sezoni 1980/81 bodo člani Fužinarja tekmovali v novo ustanovljeni 1. B zvezni ligi, ki bo obsegala območje Slovenije, Hrvaške in republike BiH. V njej bo tekmovalo deset ekip. Iz Slovenije bo poleg Fužinarja nastopala še ekipa Bleda.

Mežiški odbojkarji pa bodo tekmovali v medrepubliški ligi, v kateri bo deset ekip iz Slovenije in zahodne Hrvaške.

2. MESTO FUŽINARJA NA SLOVAŠKEM

Na tradicionalnem mednarodnem turnirju pod Tatrami je sodelovala tudi članska ekipa Fužinarja. Naši fantje so med 15 sodelujočimi ekipami osvojili odlično drugo mesto. V dveh dneh so odigrali sedem tekem in v svoji skupini premagali štiri nasprotnike (med njimi ligaša Fridek mesto) ter osvojili prvo mesto. V polfinalni skupini je naša ekipa v najboljši tekmi turnirja premagala člana super lige ČSSR UK Bratislava z 2:1 in poljsko ekipo z 2:0.

V finalni tekmi je našim fantom zmanjkalo moči, kar ni čudno,

saj so v dnevni in pol odigrali sedem tekem. Izgubili so s kvaliteto slabšo ekipo iz Detve z 2:0.

Po prikazani igri lahko sklepamo, da se bo Fužinar v novi tekmovalni sezoni potegoval za naslov prvaka 1. B lige. Najresnejša tekme bosta verjetno Železničar iz Osijeka in Metalac iz Siska.

S. F.

gostišče. Od tu bomo pot nadaljevali peš. Prav tu se začne tudi narodni park z vsemi naravnimi krasotami.

Po naši poti bomo kmalu prišli na znamenito Mlako (imenuje se Pravljici travnik). Od tu dalje se nam odpre pogled na čudovito ostenje mogočne Vrtače in Ostrega palca. Na desni bomo videli Ogrizovo planino. Razsežna melišča dajejo enkratni pogled na gorske velikane. Steza nas bo vodila dalje skozi gozd in žleb do studenca, kjer krenemo levo skozi

Celovška koča

STOL 1980

Vsakoletni planinski pohod slovenskih železarjev na Triglav bomo letos zamenjali s pohodom na Stol.

Stol je najvišji vrh Karavank, in sicer je visok 2236 metrov in se deli na dva vrhova — Veliki in Mali Stol (2198 m). Med obema vrhovoma leži majhna planjica, katero imenujejo Med stoli.

Vrh je veličasten, lepo oblikovan in zelo priljubljena točka številnih obiskovalcev. Na vrhu teče državna meja, ki deli vrh na južni-slovenski in severni-avstrijski del Stola. Na vrh prihajajo planinci iz obeh strani.

Razgled je izreden. Segajo od Snežnika in Pece, se razprostirajo čez verigo Julijcev, Kamniških Alp do Dolomitov, Visokih in Nizkih Tur. Vidna je vsa Gorenjska in Koroška.

Cela pokrajina je zelo bogata z izrednim planinskim cvetjem (najznačilnejša je Zojzova vijolica).

Dostopi na Stol niso zahtevni, predvsem ne iz južne strani, zahtevnejši so iz severne strani.

Planinci iz ravenske železarne bomo ta pohod izvedli prek avstrijske strani, ker je za nas pot prek Koroške precej krajša, spoznali pa bomo tudi pokrajine, ki so do sedaj večini nepoznane.

Pot nas bo vodila čez državno mejo na Holmeu, proti Celovcu na cesto proti Borovljam (železarna, valjarne) in dalje proti Ljubljani. Nekako na polovici poti od Podlublja bomo zavili na desno proti idilični slovenski vasi Slovenji Plajberk. Tu je bil rojstni kraj na Prevaljah živečega dr. Jožeta Šašla. Približno 3 km od tod pridemo do planinskega gostišča Serajnik in še malo dalje do kmeta Podnar, kjer je tudi planinsko

skalovito pokrajino čez visine, porasle z rušjem. Kraj, kjer steza stopi v skale, se imenuje »Stengice«. Kmalu bomo na sedlu in še malo naprej na Vratih med Svačico in Ovčjim vrhom. Po lepi in zložni poti malo navzdol in že bomo pri Celovski koči, kjer se nam zopet odpre razgled na Celovško Spico in v ozadju je naš cilj Stol. Po malem počitku bomo pot nadaljevali prek sedla Belščica, ki se s koče dobro vidi in tu je tudi meja med Jugoslavijo in Avstrijo. Od sedla dalje bomo nadaljevali pohod najprej malo navzdol, nato po skalnatih stezah med vrhovi proti našemu cilju. Kmalu bomo opazili Prešernovo kočo na Malem stolu (2193 m). Od koče do vrha je le nekaj minut in tako smo dosegli naš cilj. Tu se bomo srečali z vsemi drugimi udeleženci našega pohoda slovenskih železarjev.

Ob povratku z vrha se bomo ustavili pri Prešernovi koči, ki je znana iz časa NOB, saj je bila tu znana bitka na Stolu 20. 2. 1942. Takrat je bila koča tudi požgana, da ne bi postala oporišče sovražniku. V pomnik na te dni je vsako leto organiziran množičen pohod planincev v zimskem času.

Ob vrnitvi se bomo priključili vsem drugim udeležencem pohoda in nadaljevali pot proti Valvazorjevemu domu in v dolino. Iz skopga prikaza naše poti na Stol je razvidno, da bo zelo zanimiva za vsakega, saj so redki posamezniki, ki so že zavili v ta romantični predel Karavank. Pohod bo v soboto 13. septembra 1980.

Vsi udeleženci pohoda morajo obvezno imeti veljavni potni list ali legitimacijo za maloobsejni promet.

Franc Telcer

Športni dopustniki

KOMPLETNE ZBIRKE — POVOJNA ZBIRKA JUGOSLAVIJE NIČ VEC NA ODKUPNI LISTI

Za posamezna filatelistična področja kot celote so se na tržišču formirale čvrste odkupne cene za komplete. Razume se, da morajo biti zbirke kvalitetne. Za kompletno Avstrijo od 1. 1945 do danes ponujajo tuji trgovci okrog 45.000 din in za kompletno Švico za isto obdobje okrog 60.000 din. Za naše zbirke interesantno celoto, zbirko Evropa — CEPT z vsemi spremljajočimi bloki, plačujejo okrog 75.000 din, a zbirko Združenih narodov okrog 15.000 din.

Za nemško področje se za NDR gibljejo cene okrog 20.000 din, za zbirko SRN okrog 140.000 din, toliko pa stane tudi zbirka Berlin. Največ, celo malo bogastvo, pa se lahko

dobi za zbirko Rojka od 1. 1923. Če je kvaliteta, plačujejo trgovci zanjo celo 30 starih milijonov.

Prodajne cene takšnih zbirk, čeravno se redko kupujejo kot kompleti, so od 30 do 50 % višje. Tudi zbirka Jugoslavije od 1. 1945 se je svoj čas nahajala na odkupni listi, po večletni stagnaciji naših znanih pa se danes le malokateri trgovec odloči, da jo kupi. V glavnem se kupuje le tisto, kar je nedostopno za izpolnjevanje zaloga.

Interes zbiralcev je vplival, da se na odkupnih listih vedno pogostejše nahajajo tudi kompletni letniki za temo Evropa — CEPT. Cene se gibljejo tako: za leto 1965 15.000 din, za 1960 5500 din in 1972 6500 din itd. Kompletna zbirka z bloki brez spremljajočih izdaj pa se plačuje po 40.000 din.

f. u.

ALPINIZEM

3. 8. 1980 sta navezi Marjan Zih, Vladimir Janet in Vanč Komprej, Irena Komprej in Stanko Mihev preplezali smer PALLA-VICINIJA v Grossglocknerju. Kljub neugodnim vremenskim razmeram, saj je zaradi otoplitve tekla voda po žlebu, so plezali samo šest ur.

Stanko Mihev in Danilo Golob sta 10. avgusta preplezala Centralno smer (IV) v steni Srebrnjaka v dolini Zadnje Trente. 12. avgusta pa sta v isti steni preplezala drugo ponovitev Idrijske smeri (IV, mesto V).

Od 22. do 24. 8. je bil v Vratih tabor AO Ravne. V severni triglavski steni so bile preplezane naslednje smeri: Slovenska, Nemška in Jugov steber. Zaradi snega, ki je padal v soboto, ni bilo mogoče opraviti še drugih vzponov.

Tabora se je udeležilo 14 članov AO Ravne in AS Prevalje. Slovensko smer so preplezali: Andrej Špiler, Vika in Igor Ježovnik, Edi Motaln, Janez Žalig, Janez Vrtič in Vojko Kaker. Nemško smer so preplezali: Janez Janet, Duka Planinc, Vika Ježovnik in Irena Komprej, Jugov steber pa Miran Kodrin in Danilo Golob.

NA URŠLJO GORO PO OBNOVLJENI BLIŽNJICI ČEZ KOZJI HRBT

Blížnjica Kozji hrbet je ena izmed najlepših poti, ki vodijo na Uršljo goro. Grmičevje je ponekod prerastlo in zakrilo stezice, markacije so izgubile svežino barv. Zato smo mladi planinci iz MO Prevalje sklenili, da bomo poti uredili in obnovili markacije.

Akcija je stekla v soboto, 16. avgusta, ko smo prve belo-rdeče oznake narisali na drevesih na travniku pod Lebencem in markiranje nadaljevali po Kozjem hrbtu.

Pri delu nas je plašilo megleno in vetrovno vreme, ki je grozilo z nevihto, zato dela bližnjice nismo markirali, vendar pa so tam stare oznake še dobro ohranjene.

Vabimo vse ljubitelje Gore, ki se nanjo še niso povzpeli po Kozjem hrbtu, da to storijo čimprej. Ne bo jim žal, radi se bodo vračali in ubirali strme stezice proti Uršlji.

Andreja Čibron

REKREACIJA MED LETNIM ODDIHO

Tako kot vsako leto je tozdr družbeni standard tudi letos organiziral letovanje za zaposlene v železarni ter njihove svojce v nekaterih krajih ob naši obali.

Naša skupina je letovala v Umagu. Med drugim smo veliko časa porabili tudi za rekreacijo. V Karigadoru smo odigrali prijateljsko odbojkarsko tekmo z vzgojitelji, ki letujejo z otroki ravske občine. Na tej tekmi ni manjkalo navijačev. Uspešnejši smo seveda bili dopustniki iz Umaga, saj smo zmagali z rezultatom 3:2. Pri gostih je nastopil tudi bivši igralec fužinarja ter republiški in državni reprezentant Jože Gostenčnik.

Po tekmi je bila skromna zakuska. Razšli smo se z željo, da bi bilo še več takšnih ali podobnih srečanj.

Mijo Vnuk

RAVENSKI GASILCI — VETERANI

Pri gasilskem društvu železarne Ravne imajo sedemčlansko ekipo veteranov. Čeprav so že vsi upokojenci, še vedno redno vadijo, na klic sirene pa se tudi takoj odzovejo.

Na lanske letošnem področnem tekmovanju so pri vaji s hidrantom in raznoterostih dosegli predpisano število točk, zato so letos smeli nastopiti na republiškem tekmovanju. Za uspešno vajo na tem tekmovanju so na IX. gasilskem kongresu v Brežicah prejeli zlato plaketo.

Vsako leto je v večjih krajih Slovenije izmenoma tekmovanje gasilcev-veteranov, ki se med seboj pomerijo v istih panogah. Škoda da društvo, ki bi med člani imela tudi veterane, ni veliko. Če bi jih nastopilo več, bi bili konkurenca in strokovnost večji. Naslednje leto bo organizator tekmovanja gasilsko društvo železarne Ravne.

Občinska gasilska zveza Ravne je 20. junija letos izvedla občinsko gasilsko tekmovanje v Kotljah. Nastopili so tudi gasilci — veterani ter v svoji skupini zasedli prvo mesto. Ekipo sestavljajo: Edvard Novinšek — desetar, Franc Pečnik, Leopold Jelen, Ivan Osovnikar, Feliks Urbanc, Drago Stekl in namesto obolelega Adolfa Šteharika Hinko Papež. Vsi razen zadnjega so upokojenci. Zelim jim še mnogo uspehov pri njihovem humanem in človekoljubnem delu.

II. REPUBLIŠKO TEKMOVANJE RIBIČEV — UPOKOJENCEV

Pod pokroviteljstvom ZDUS in DU Senovo je bilo 12. julija 1980 na ribnikih v Mačkovcih pri Brestanici (občina Krško) II. republiško tekmovanje ribičev-upokojencev v lovu rib na plovček.

Tega dobro organiziranega tekmovanja se je udeležilo 33 ekip iz vse Slovenije, med njimi tudi naši upokojenci, in sicer: Jože Škof, Jakob Vajs, Anton Prevorčič, Stefan Tompa, Jože Rapuc, Franc Mori in vodja Jože Sotošek. Lovili so na športni način s trnkami in s plovčkom. Za vsako ribo je tekmovalci dobili 10 točk. Pri enakem številu rib je nato odločala teža. Ulovljeno ribo so morali ribiči vreči nazaj v vodo.

Največ uspeha so imeli tekmovalci DU iz Brestanice. Druga je bila ekipa iz Krškega, tretja pa upokojenci iz Velenja.

Takšna tekmovanja so za ribiče-upokojence zanimiva in zaželena.

NAŠI UPOKOJENCI V POSTOJNI in LIPICI

DU Ravne je 25. 7. 1980 organiziralo že drugi izlet po Sloveniji. Tega dne se je 50 naših upokojencev zgodaj zjutraj odpeljalo z Raven. Po postanku na Vranskem smo nadaljevali pot v Postojno, kamor smo prispeli nekaj pred

Prijetnost dopusta

deveto uro, ravno še pravi čas, da smo ujeli vlak, ki nas je odpeljal v jamo. Po skoraj dveurnem ogledu smo se sicer utrujeni in premraženi, vendar zadovoljni vrtili. Nato smo si ogledali še Predjamski grad. Lačni ter od hoje in vročine utrujeni smo se zatem ustavili v Lipici. Po kosilu smo si ogledali lipicance. Vodička, simpatična študentka iz Kopra, nam je o vsem obširno in nazorno pripovedovala. Ker smo bili že precej pozni, nismo mogli videti dresurnega jahanja. Ob vrnitvi smo se za krajši čas ustavili še v gostišču DU v Velenju.

S tega zanimivega izleta smo prinesli veliko lepih vtisov.

Ervin Wlodyga

ZA DOBRO VOLJO

»Že leta sem ponosen, ker me šef imenuje svojo desno roko.«

»Zakaj pa govoriš v preteklem času?!«

»Ker sem nekega dne opazil, da je levičar.«

»Ali veš, da mi bojo v nekem časopisu vsak čas objavili roman o kolhozih?« je dejal Kolja Serjoži.

»Torej dobro poznaš življenje kolhozov?«

»Ne, dobro poznam urednika časopisa!«

»Kako ti je všeč nova gospodinja?« je vprašal študent kolega.

»Zelo je radovedna. Kar naprej me sprašuje, kdaj bom plačal najemnino.«

Mamica miri otroka:

»Tiho bodi, sinek! Vidiš, da očka gleda družinski album, da bi našel nove uslužbenke za svoje podjetje!«

»Včeraj sem v kinu videla tvojega moža z vašo novo gospodinjstvo pomočnico.«

»Ja, naša Rezi je zelo skromna. S prejšnjo je moral hoditi v oporo.«

Na morju žena v glavnem čofota ob obali. Naenkrat radostna vzklikne:

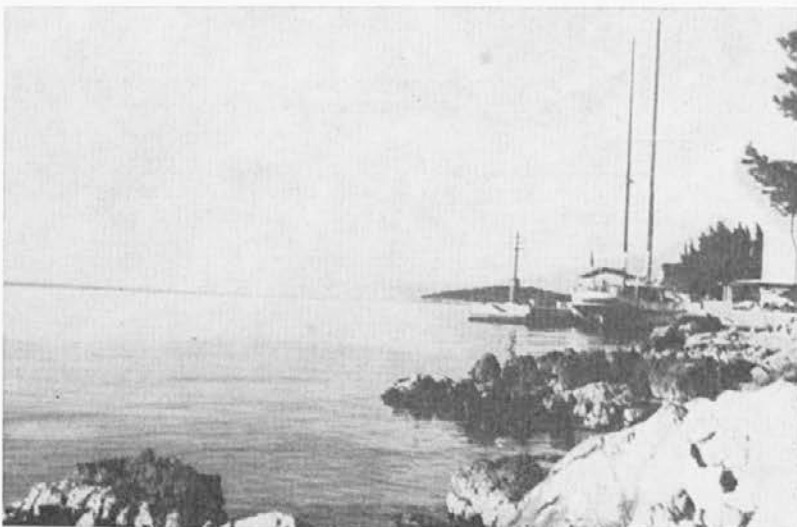
»Poglej, dragi, kako me valovi nežno objemajo!«

»Ja, toda hitro pobegnejo,« odvrne on.

Medicinska sestra zapisuje podatke o težko poškodovanem vozniku. Ko ji pove ime in priimek, ga vpraša:

»Poročen?«

»Ne, traktor se je prevrnil!«

Mali pristan

Na naše povabilo si je 15. avgusta ogledalo železarno več kot sedemdeset kmetov, ki so prišli s Strojne, Tolstega vrha in z Zelen brega

PRAZNOVANJE V ŽELEZARNI

30-letnico samoupravljanja bomo železarniški delavci proslavili v torek, 9. septembra 1980, od 12. do 14. ure na prostoru med procesnim računalnikom, valjarno in jedilnico. Na prireditvi bodo nastopili:

- godba na pihala,
- pevski zbor in
- recitatorji.

Govorili bodo: prvi predsednik delavskega sveta železarne Ravne tov. Večko, sedanji predsednik delavskega sveta tovariš Golob in slavnostni govornik iz Ljubljane.

Zaslužnim delavcem železarne bodo podelili priznanja, najboljši udeleženci delovnega tekmovanja kovinarjev in livarjev pa bodo dobili nagrade in diplome.

Naj veje tiste ure slavnostno vzdušje po vsej naši železarni! Lepo jo očistimo in pripravimo na praznovanje!

Odbor za izvedbo proslave

Da lahko v takih okoliščinah sploh še obstaja, je mogoče pojasniti samo s čudom, ki ga moramo vrh tega delati sami. Sestoji od posedovanja smisla za humor. Ko naši državni ladji zapreti nevarnost, da potone v valovih gospodarske krize ter iz vode kuka, jo samo še glave njenih krmarjev, eden od njih odpre usta in spregovori: »Najkasneje v petih letih bomo ustvarili gospodarsko neodvisnost in ne bo nam več... treba... tuje... pomoči... blub — blub — blub...«

Po tej poanti potone, valovi se umirijo, na gladini pa se prikaže duh ameriškega predsednika, ki lebdi z novim posojilom v rokah. Nam, obrestnim obveznikom, ne preostane drugo, kot da sledimo primer državnih krmarjev in da razvijemo tisti preizkušeni židovski humor, ki nam je v preteklosti pomagal izvleči se iz brezizhodnih situacij. Vsaj jaz se trudim, kolikor morem.

(Prev.: -ar)

ANEKDOTA

MODERNIST

Slavni italijanski pesnik Salvatore Quasimodo se je rad ukvarjal s problemi mlade pesniške generacije. Nekoč mu je neki »mladi kolega po peresu« prinesel deset slabih pesmi s sodobno temo. Quasimodo jih je skrbno prebral in po krajšem razmisleku rekel: »Priatelj, vaše pesmi so izredno zanimive. V njih je mnogo takih misli, o katerih niti Leonard niti Baudelaire nikoli nista napisala nobenega stiha!«

»Ali je to mogoče? Bil bi zelo srečen, če bi mi povedali, za katere moje misli gre.«

»Poglejte, na primer za tiste, ki govore o tranzistorjih, o kompjuterjih, o televiziji...«

Moška radovednost

»Zakaj tepeš mlajšega brata?«
vpraša babica vnuka.
»Popil je celo stekleničko črnila, zdaj pa noče pojesti pivnika!«

*

»Vedno pravite, da bi svojega moža najraje zastrupili, pa mu vseeno vsako leto rodite otroka!«
»Ja, to je najboljši dokaz, kaj vse lahko stori človek v jezi.«

*

Staremu gozdarju je poginil pes. Ko ga je pokopal, je vzdihnil in rekel ženi:

»Zdaj imam samo še tebe, Rezi!«

ŠE VI SE NASMEJTE

Ves izčrpan brodolomec le priplava do obale. Pričaka ga carinik in mu reče:

»Pri meni ta trik ne vžge! Kje ste pustili prtljago?«

HUMORESKA:

Efraim Kišon

Gospodarsko čudo

V svoji trajno — začasni gospodarski bedi je država Izrael podobna oslu, ki tovari dva zaboja municije, tri malokalibrske topove in pet sodov nafte. Ni čudno, da se krotka žival hitro zruši pod takim bremenom. Glasovi, ki jih pri tem daje od sebe, zvenijo kakor: »I — a, I — a posojilo!«

Vsak izraelski otrok se rodi z dolgom 8000 dolarjev (dvojčka skupaj 15.000 dolarjev). Prezadolženi smo povsod, dolžni smo Amerikancem, svetovni banki, celo sami sebi. Naša valuta neprestano izgublja vrednost, naša trgovinska bilanca leži v razvalinah, na vrata vsakega zaposlenega sedi še

trojica štrajkarjev. Letno razpravo o našem budžetu začneja ministri za finance približno tako:

»Gospodje, v naslednjem letu pričakujemo 6 milijard prihodka. Od tega gre v budžet za obrambo 7 milijard, zatem...«

Dalje ni treba poslušati.

Britanija in Italija pravi velikanki po gospodarski moči in zdravju v primerjavi z Izraelom, trimilijonskim narodom, ki je prisiljen samo za svojo obrambo trošiti toliko denarja, da se vse druge potrebe ne bi mogle zadovoljiti niti, če bi namesto treh milijonov bilo Izraelcev samo trideset ali za vsak primer — trojica.

Pongračičevi mlatiči